

A. A. ANDREJEV

VLADIMIR ILJITŠ LENINISTÄ

Kuka on vaikka kerran elämässään nähnyt ja kuullut Leniniä, hänen muististaan ei häivy milloinkaan pois Leninin kirkas henkilökuva, niin syvällisen ja poislähtemättömän vaikutuksen hän teki ihmisiin. Tietenkin kaikenlaiset sen ajan tapahtumien yksityiskohdat voivat jo unohtuakin ja niitä on vaikea kertoa tarkalleen, mutta on mahdoton unohtaa Leniniä sellaisena kuin näin näin hänet hänen eläessään.

Vuosien 1917—1922 aikana jouduin monta kertaa näkemään ja kuulemaan Leniniä. Erikoisen lujasti jäi mieleeni muutamia tapauksia ja silloiset olosuhteet. Siitä haluaisinkin lyhyesti kertoa näissä kirjoituksissani.

LENININ SAAPUMINEN PIETARIIN HUHTIKUUN 3 PÄIVÄNÄ 1917

Kevät vuonna 1917, Helmikuun vallankumous. Kapinaan nousseet työläiset ja sotamiehet pyyhkäisivät muutamassa päivässä pois lahon itsevaltiusjärjestelmän. Alkoi heti jyrkkä luokkien ja puolueiden voimien ja asenteiden rajanselvitys. Vallankumouksen tavattoman voiman ja laajuuden peloittama porvaristo koetti jo rajoittaa vallankumousta; lokakuulaisten puolueen ja kadettipuolueen edustajista kokoonpannun porvarillisen Väliaikaisen hallituksen toimenpiteiden vastavallankumouksellinen luonne kävi yhä selvemmäksi. Tuo hallitus ei aikonutkaan tyydyttää kapinaan nousseen kansan perusvaatimuksia, jotka koskivat rauhaa, leipää ja maata, vaan sen edustajat kävivät salaa neuvotteluja monarkian palauttamisesta julistamalla Mihailin uudeksi tsaariksi.

Edustajien Pietarin Neuvostossa enemmistön muodostaneet menševikit ja eserrät tukivat Väli aikaista hallitusta. Verhoutuen vallankumouksellisilla fraaseilla he pettivät työläisiä ja sotilaita lupaamalla Perustavan kokouksen koollekutsumista, ja tämä kokous heidän vakuuttelujensa mukaan tulisi ratkaisemaan kaiken.

Tärkeimpänä kysymyksenä oli kysymys vallasta. Porvaristo koetti käyttää hyväkseen vallankumouksen tuloksia valtansa lujittamiseksi, mutta siinä olivat esteenä kapinaan nousseet työläiset ja sotilaaat sekä näiden luomat Neuvostot. Muodostui kaksoisvallan tilanne. Menševikkien ja eserrien johtomiesten kaikista yrityksistä huolimatta muuttaa Neuvostot Väliaikaisen hallituksen lisäkkeeksi Pietarin Neuvosto keskitti heti alussa tosiasiallisesti enemmän valtaa omiin käsiinsä kuin Väliaikainen hallitus. Samanlainen tilanne muodostui koko maassa.

Tuossa tilanteessa vain bolševikkien puolue suuntasi koko toimintansa vallankumouksen edelleenkehittämiseen, sen perusvaatimusten johdonmukaiseen puolustamiseen, Väliaikaisen hallituksen vastavallankumouksellisten toimenpiteiden ja menševikkien ja eserrien petturipolitiikan paljastamiseen. Oli käynnissä puolueemme voimien kokoaminen. Maanalaisuudesta esille tullut bolševikkien Pietarin komitea kehitti ja laajensi Pietarissa suurta ja aktiivista työtä työläisten ja sotilaiden keskuudessa.

Ensimmäinen legaalinen Keskuskomitea, joka aloitti työnsä Pietarin työpörsin rakennuksessa, otti työläisten ja sotilaiden avulla pian haltuunsa Kšesinskajan palatsin, minne sitten Keskuskomitea ja Pietarin komitea (bolševikkien) sijoittautuivatkin. Sanottakoon, että tuo palatsi muuttui todelliseksi vallankumouksen keskuukseksi. Siellä kävivät työläisten, sotaväenosastojen ja merimiesten edustajat saamassa ohjeita ja kirjallisuutta. Panssariosasto otti huolehtiakseen bolševikkien esikunnan suojelemisen ja sijoitti pihalle aseistettuja panssariautoja.

Viiden päivän kuluttua Helmikuun vallankumouksesta alkoi ilmestyä „Pravda” lehti. Sen palstoilla julkaistiin pian Leninin „Kirje kaukaa”, jolla oli suuri merkitys bolševikkien poliittisen linjan määrittelemisessä.

Tehtaissa, kasarmeissa ja laivoilla oli levotonta. Pidettiin pitkiä joukkokokouksia. Ihmiset halusivat saada selville, miten vastedes oli meneteltävä. Taisteltiin joukoista, ja siellä minne ilmaantuivat bolševikkien puhujat kokoukset päättyivät tavallisesti bolševistisen päätöslauselman hyväksymiseen. Mutta voimia ei ollut vielä riittävästi, jotta olisi ehditty joka paikkaan. Menševikit ja eserrät kohosivat heti pinnalle. Hehän olivat olleet isänmaan puolustuksen kannattajia, poliisi ei ollut heihin kajonnut, heidän johtajansa olivat istuneet Duumassa, he kaikki olivat sodan aikana järjestäytyneet erilaisiin komiteoihin, järjestöihin, osuuskuntiin, ja ne heistä, jotka olivat maanpaossa, saapuivat pian esteittä takaisin ulkomailta. Toisin oli asianlaita bolševikkeihin nähden: monet eivät silloin olleet vielä palanneet karkotusmatkoilta ja vankiloista. Meikäläisten — puolueen toimihenkilöiden — piti esiintyä puhujina monta kertaa päivässä eri kokouksissa. Mutta uusia voimia karttui päivä päivältä. Osa

tovereista palasi takaisin vankiloista ja karkotusmatkoilta, tuotantolaitoksiin ja kasarmeihin ilmaantui uusia, aikaisemmin tuskin huomattuja ihmisiä, jotka kohosivat nyt nopeasti työläisten ja sotilaiden johtajiksi.

Sanottakoon, että Pietarin bolševikeilla oli vallankumouksen peruskysymyksissä yleensä oikea kanta ja he noudattivat sitä Neuvostossa ja lehdistössä, mutta täydellistä selvyyttä noissa kysymyksissä ei kuitenkaan ollut. Niitä pohdittiin. Eräiden toimihenkilöiden horjuva kanta oli haittana selvän näkökannan määrittämisessä. Sitä havaittiin varsinkin Kamenevin saapumisen jälkeen. Hänen puolittain menševistinen näkökantansa Väliaikaisen hallituksen tukemisesta aiheutti paljon sekaannusta.

Tilanne oli vaikea. Poliittinen kriisi voimistui. Kaikki tunsivat kipeästi V. I. Leninin poissaolon. Hänen palaamistaan odotettiin kärsimättömästi. Häntä odottivat Pietarin työläiset ja koko maan työväenluokka. Mutta Väliaikainen hallitus asetti menševikkien ja eserrien tukemana kaikenlaisia esteitä Leninin paluulle kotimaahan. He pelkäsivät häntä. Häntä pelkäsivät myös liittolaisten porvarilliset hallitukset; ne eivät halunneet päästää Leniniä oman alueensa kautta.

Huhtikuun 3 päivänä meille, Pietarin eri piireissä toimineille puoluemiehille, vihdoinkin tiedotettiin päivällä Pietarin komiteasta V. I. Leninin saapumisesta sinä iltana. Tuo tieto levisi pian tehtaisiin ja kasarmeihin. Kaikki halusivat mennä Leniniä vastaan. Minä jouduin menemään Suomen asemalle Galjornyin ostrovin laivaveistämön ja Toisen kaupunkipiirin muiden tuotantolaitosten työläisten kanssa.

Muistan että piirimme väki saapui Suomen asemalle, kun jo hämärsi. Koko tori ja aseman lähi kadut olivat täpösen täynnä työläisten, sotilaiden ja matruusien rivistöjä. Suomen aseman edustalla oli sotaväenosastojen mukana saapuneita panssariautoja ja valonheittäjiä. Vallitsi tavattoman suuri innostus. Keskuskomitean, Pietarin komitean ja eri piirien työntekijät menivät asemasillalle. Itämeren laivaston merimiehet ja Puna-kaartin työväenosastot järjestäytyivät kunniavartioon ottaakseen vastaan V. I. Leninin. Vihdoinkin, jo myöhään illalla, noin yhden-toista aikaan saapui juna, ja vaunusta tuli Lenin yhdessä maanpaosta saapuneiden tovereiden kanssa. Asemasillalla ollut väki vilkastui ja alkoi liikehtiä. Lenin ei ehtinyt edes tervehtiä vastaan tulleita tovereita, kun hänet nostettiin ylös ja kannettiin käsin asemahuoneeseen. Asemasillalla oli pimeänlaista, niin etten nähnyt kyllin selvästi Leniniä.

Kun me lopultakin pääsimme torille, niin Lenin, takki yllään ja lippalakki kädessä, seisoi jo panssariauton päällä ja piti ensimmäistä lyhyttä puhetta Pietarin työläisille ja sotilaille. Puheensa Lenin päätti tunnukseen: „Eläköön sosialistinen

vallankumous!” Sen jälkeen panssariauto, jossa Lenin oli, lähti valonheittimien valaisemana ja työläisten, sotilaiden ja matruusien rivistöjen ympäröimänä Suomen asemalta Sampsonjevskin sillan kautta Pietarin puolelle, Kšesinskajan palatsille. Kulkueen aikana laulettiin vallankumouksellisia lauluja, Lenin kääntyi tuon tuostakin joukkojen puoleen uusin tunnuksin. Kuljimme ainakin tunnin. Saavuttuamme Keskuskomitean ja Pietarin komitean talon luo V. I. Lenin piti parvekkeelta puheen Pietarin työläisille ja sotamiehille.

Vallitsi tavaton innostus. Pietarin työläiset ja sotilaat ottivat Leninin vastaan omana johtajanaan, vallankumouksen todellisenä johtajana. Muistan että vähän ennen Leninin saapumista oli menševikkien johtaja Plehanov palannut ulkomailta, mutta mitään sellaista ei hänen saapumisensa yhteydessä ollut: hänen takaisinpaluustaan ihmiset saivat tietää vain sanomalehdistä ja siitä, että hän ilmaantui Pietarin Neuvoston istuntoon.

Meitä puoluetöytätekijöitä varotettiin ennakolta siitä, että on kokoonnuttava Keskuskomitean ja Pietarin komitean taloon. Muistan että myöhään yöllä Kšesinskajan palatsin erääseen toisessa kerroksessa sijaitsevaan huoneeseen kerääntyi noin 30 henkeä Keskuskomitean ja Pietarin komitean työntekijöitä. Pöytää ei ollut, me istuuduimme puoliympyrään tuoleille. Sivuovesta tuli pian tavalliseen tapaansa, tarmokkain ja hieman kiirehtivin askelin, hymyssä suin ja nähtävästi juhlavalla mielellä Lenin yhdessä Nadežda Konstantinovnan kanssa. Tervehdittyään läsnäolleita Lenin alkoi heti esittää katsantokantojaan nykytilanteesta ja puolueen tehtävistä. Hän puhui yksinkertaisesti ja vapaasti, ilman mitään muistiinpanoja, aivan kuin olisi keskustellut. Kaikesta päätellen hän oli harkinnut jo ennakolta perusteellisesti kaikki esittämänsä näkökohdat.

Ennen sitä kun näin ensi kerran Leninin minulla oli jo ollut tilaisuus lukea melko paljon hänen kirjoituksiaan vuosina 1911—1914 ilmestyneistä „Zvezda” ja „Pravda” sanomalehdistä sekä „Prosveštšeniže” aikakauslehdessä, olin tutustunut hänen kirjoituksiinsa „Sotsial-Demokrat” lehdessä (tuota lehteä olimme saaneet Pietariin Sveitsistä illegaalisesti) sekä hänen kirjaseensa „Sosialismi ja sota” yms. En kuitenkaan voinut kuvitella, millainen Lenin on. Ja nyt istuin kolmen neljän askeleen päässä hänestä. Hän oli puettu yksinkertaisesti ja huolitellen. Hän oli vartaloitaan lyhyehkö, mutta lujarakenteinen ja tanakka, vilkkaat nauravat silmät välkehtivät syvällä korkean ja leveän otsan alla, eleet olivat vapaat ja luontevat.

Meidät valtasi vaikeasti ilmaistava outo tunne — näimme aivan läheltä Leninin, puolueemme perustajan. Kuinka monesti me, maanalaiset bolševikit, olimmekaan haaveilleet näkevämme ja kuulevamme Leniniä, ja nyt se vihdoin oli toteutunut.

Muistaakseni Lenin ei puhunut enempää kuin tunnin. Mutta sanottua tuli paljon. Hän puhui vallankumouksen toiseen vaiheeseen siirtymisen välttämättömyydestä. Porvarillis-demokraattisen kumouksen ensimmäinen vaihe — tsarismien kukistaminen — on jo päättynyt. Me emme saa pysähtyä ensimmäiseen vaiheeseen, muutoin porvaristo tukahduttaa vallankumouksen. Edessämme on nyt siirtyminen toiseen vaiheeseen — sosialistiseen vallankumoukseen, puolueen käytännöntyön kiireellisiin tehtäviin sen valmistamiseksi. Bolševikit eivät voi eivätkä he saa pitää nyt lähtökohtana vanhaa, demokraattisen tasavallan tunnusta. Kaikki valta on siirrettävä Neuvostoille. Ei mitään luottamusta eikä mitään tukea Väliaikaiselle hallitukselle. Ainoastaan Neuvostot ovat ainoa mahdollinen vallankumouksellisen hallituksen muoto. Koko vallan siirtyminen Neuvostoille ratkaisee vallankumouksen peruskysymykset — sodasta ja rauhasta, maasta ja leivästä.

Lenin puhui pankkien kansallistamisen ja yhtenäisen pankin luomisen välttämättömyydestä, yhteiskunnallisen tuotannon ja jakelun kontrollin käytäntönottamisesta, maan kansallistamisesta ja kaikkien tilanherrojen maiden viipymättömästä konfiskoimisesta.

Sanomalla, että nykyinen sota on imperialistista sotaa hän osoitti, että bolševikkien on taisteltava päättävästi Väliaikaisen hallituksen toteuttamaa sodan jatkamisen politiikkaa vastaan ja selitettävä työläis- ja talonpoikaisjoukoille, että ilman kapitalistien vallan kukistamista ja kaiken vallan siirtymistä Neuvostoille ei voida päättää sotaa demokraattiseen rauhaan.

Edelleen Lenin puhui siitä, että on käynyt tuiki tarpeelliseksi kutsua nopeasti koolle puolueen edustajakokous ja että on välttämättä muutettava puolueemme nimi: sosialidemokraattinen puolue on nimitettävä kommunistiseksi puolueeksi. II Internationalen johtajien ja menševikkien petturuus oli tahrinut ja häväissyt entisen nimityksen, kun taas uusi nimitys vastaisi sitä, miten nimittivät proletariaatin puoluetta K. Marx ja F. Engels, ja myös puolueen lopullista päämäärää — kommunistisen yhteiskunnan rakentamista.

Lenin puhui siitä, että II Internationale on kärsinyt romahduksen ja hajonnut, että kansainvälisen työväenliikkeen etujen mukaista on perustaa nopeasti Kolmas, Kommunistinen Internationale ja meidän on otettava siinä aloite omiin käsiimme.

Selittäessään bolševikkien tehtäviä Lenin perusteli niitä vakuuttavasti tapahtumien kululla ja marxilaisuuden teoreettisilla perusteilla ja todisteli esittämiään väitteitä totuudenmukaisiksi kertomalla myös työläisten ja talonpoikien kanssa vast'ikään Pietariin tulomatalla käymänsä keskustelut.

Pietarin pienelle bolševikkiryhmälle Lenin täten ensimmäistä kertaa muotoili nerokkaasti ja hyvin vakuuttavasti,— ja se tuntui hänen jokaisesta sanastaan ja eleestään,— käytännöllisen ohjelman porvarillis-demokraattisesta vallankumouksesta sosialistiseen vallankumoukseen siirtymiseksi, ja muutaman kuukauden kuluttua tämä vallankumous sitten voittikin. Näin oikeastaan tuli muotoilluksi myös puolueen uusi ohjelma.

Kaikki tuo oli niin uutta, epätavallista, raikasta, innostavaa, mieltä ylentävää, niin selvää ja vakuuttavaa, ettei muistaakseni kenelläkään neuvotteluun osallistuneella ollut edes kysymyksiä Vladimir Iljitšille. Voitte kuvitella, millainen tunne meidät valtasi tuona mielessä säilyneenä yönä. Meille ikään kuin kasvoivat siivet. Kaikki käsittivät, että vallankumouksella ja työväenluokalla on oma johtajansa.

Lopetettuaan puheensa Lenin lähti lepäämään, ja me aloimme hitaasti hajaantua puhellen keskenämme. Ulkona oli jo valoisaa. Ihmisiä seisojia vielä siellä täällä ryhminä talon edustalla. Nukkumisesta ei ollut puhuttakaan. Iloisina, kiihottuneina ensimmäisestä Leninin tapaamisesta (suurin osa todellakin näki ja kuuli häntä ensi kertaa) me kuljimme Pietarin katuja ja harkitsimme sitä, mitä hän oli meille sanonut. Mehän pidimme agitaatiotossamme enimmäkseen yhä vieläkin lähtökohtana entisiä ohjelmasäätömuutoksia, kun taas sosialistinen vallankumous esiintyi vain enemmän tai vähemmän kaukaisena tavoitteena. Mutta nyt Lenin oli palannut ja kaikki sai heti uuden käänteen, horjumiset ja epäselvyydet loppuivat heti ja avautui mitä kiinnostavin ja innostavin tulevaisuus.

Aamulla huhtikuun 4 päivänä Lenin esiintyi jo kirjoitetuin teesein Pietarin Neuvostossa, aluksi bolševikkien kokouksessa ja sitten kokouksessa, jossa oli myös menševikkejä. Ne olivat Huhtikuun teesit, joissa perusteltiin sosialistisen vallankumouksen voiton välttämättömyys ja kiertämättömyys. Sen jälkeen Lenin ryhtyi toimimaan mitä tarmokkaimmin: hänen kirjoituksiaan ilmestyi miltei joka päivä, hän kirjoitti kirjasia, esiintyi joukkokokouksissa ja johti samalla puolueen Keskuskomitean ja Pietarin järjestön työtä. Leninin saapuminen ja hänen teesinsä selvittivät heti koko tilanteen, tekivät puolueemme kykeneväksi valmistamaan sosialistisen vallankumouksen, joka sitten voittikin lokakuussa 1917.

LENIN PUOLUEEN HUHTIKUUN KONFERENSSISSA

Toisen kerran näin ja kuulin Lenininiä bolševikkien Huhtikuun konferenssissa, minne Pietarin järjestö oli lähettänyt minut edustajaksi neuvottelevalla äänioikeudella.

Leninin esittämät Huhtikuun teesit, jotka olivat saaneet laajaa kannatusta Pietarin ja muiden kaupunkien työläisten keskuudessa, aiheuttivat raivoisan ulvonnan porvariston, menševikkien ja eserrien taholla, jotka alkoivat lehtiensä palstoilla bolševikkien ja varsinkin Leninin vainoamisen. Menševikit sanoivat Leninin asennetta hourailuksi, he vakuuttivat, että Lenin jää yksin, mutta vallankumous menee ilman häntä.

Väliaikainen hallitus koetti käyttää hyväkseen kaikenlaista parjausta tarkoituksella lietsoa šovinistisiä mielialoja sodan jatkamiseksi. Tässä tarkoituksessa se päätti ryhtyä jo avoimiin toimiin. Huhtikuun 18 p:nä ilmestyi ulkoasiain ministerin kadetti Miljukovin julkilausuma hallituksen aikomuksesta saattaa sota voittoisaan loppuun ja Venäjän uskollisuudesta noudattaa Englannin ja Ranskan hallitusten kanssa solmittuja sopimuksia. Se aiheutti Pietarin työläisten ja sotilaiden myrskyisän vastalauseen. Bolševikkien Keskuskomitea kehotti joukkoja mielenosoitukseen, johon kokoonnuttiinkin huhtikuun 20 p:nä Marian palatsin — Väliaikaisen hallituksen olinpaikan — edustalla sijaitsevalle torille. Menševikit ja eserrät koettivat puolustaa Väliaikaista hallitusta. Mutta ensimmäinen vakava porvarillisen hallituksen valtakriisi oli alkanut. Miljukov ja Gutškov erotettiin. Muodostui kokoomushallitus, johon tuli kadetteja ja lokakuulaisia, menševikkejä ja eserriä.

Samaan aikaan muodostettiin paikkakunnilla edelleenkin Neuvostoja ja monissa tapauksissa koko valta keskittyi niiden käsiin. Bolševikkipuolueen voimat olivat lujittuneet niiden kolmen viikon aikana Leninin saapumisen jälkeen hänen osallistuessaan välittömästi johtoon. Menševikkien ja eserrien ennusteluista ja vastusteluista huolimatta bolševikkien vaikutus työväen, sotilaiden ja matruusien joukoissa kasvoi päivästä toiseen. Bolševikkipuolue liittyi yhä tiiviimmin yhteen Huhtikuun teesien pohjalla, ja sen järjestöt kasvoivat nopeasti. Pietarin järjestön puolueenjäsenten määrä kohosi lyhyessä ajassa 16.000 ja koko puolueen jäsenmäärä 80.000. Puolueen painettu ja julkaisuja alkoi ilmestyä enemmän ja niiden painosmäärä lisääntyi. Bolševistiset sanomalehdet menivät kuin kuumille kiville. Sellaisissa oloissa kokoontui Huhtikuun konferenssi, joka oikeastaan oli kuin puolueen edustajakokous.

Huhtikuun 24 p:nä 1917 kokoontui Pietarin puolella sijaitsevaan Korkeimpien naiskurssien taloon edustajia, jotka olivat saapuneet ensi kerran vallankumouksen jälkeen eri puolilta maata. Konferenssin osanottajat saapuivat kauan ennen istuntojen alkamista. Taistelutoverit kokoontuivat pitkien ja raskaiden vuosien jälkeen, jotka olivat menneet maanalaisuudessa, vankiloissa, pakkotyössä ja karkotuksessa. Siinä tervehdittiin, tutustuttiin ja kerrottiin viimeisistä tapahtumista. Odotettiin

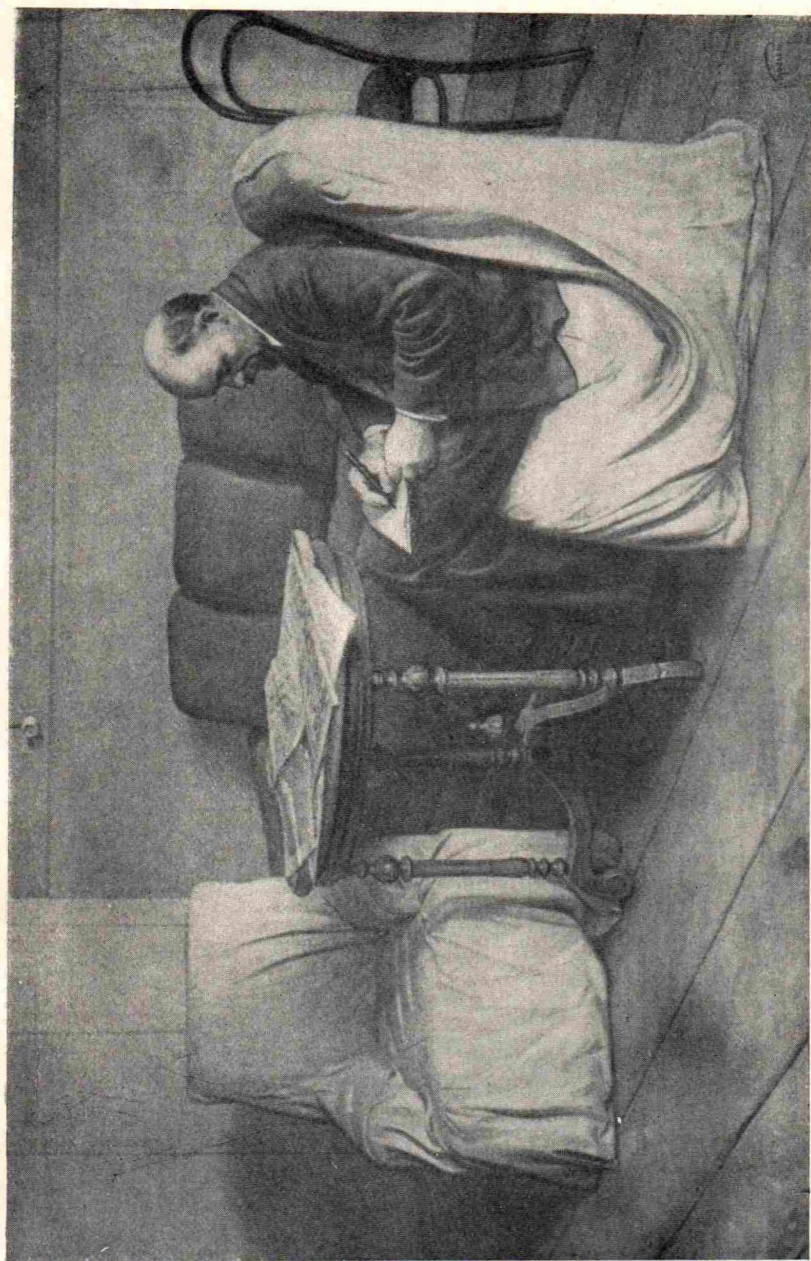
Leninin tuloa. Vihdoin ilmoitettiin hänen saapuneen. Nähdäkseen paremmin Leninin monet lähtivät kiireesti oven luo käytävälle. Lenin keskusteli tullessaan häntä ympäröivien edustajien kanssa, hymyili ja näytti erittäin tyytyväiseltä ja astui saliin tervehdysten ja kättentaputusten kaikuessa. Kuului ääniä: „Avatkoon Lenin konferenssin!”, ja V. I. Lenin meni puhemiehistön pöydän luo.

Lenin avasi konferenssin lyhyellä puheella. Hän sanoi, että konferenssimme pidetään tilanteessa, jolloin vallankumous kasvaa ja ovat toteutumassa tieteellisen sosialismin perustanlaskijain väitteet siitä, että maailmansota johtaa väistämättömästi vallankumoukseen; Venäjän proletariaatin osaksi on tullut suuri kunnia alkaa sosialistinen vallankumous; meidän liikkeemme muodostaa vain osan yleismaailmallisesta vallankumouksellisesta liikkeestä ja vain tältä kannalta me voimme määritellä tehtävämme.

Valittuaan pienen puhemiehistön konferenssi vahvasti melko laajan työjärjestyksen. Ensimmäisen ja peruskysymyksen — hetken tilanne (sota ja Väliaikainen hallitus yms.) selosti V. I. Lenin.

Muistan, ettei puhujia varten ollut mitään erikoista koroketta, Lenin puhui astuttuaan vain esiin puhemiehistön pöydän takaa. Hetken tilannetta koskevan selostuksen perusajatuksen hän oli jo esittänyt Huhtikuun teeseissä ja selostuksessaan vähän aikaisemmin pidetyssä Pietarin puoluekonferenssissa, joka oli hyväksynyt leniniläisen päätöslauselman. Sen tähden Lenin sanoi, että eräitä kysymyksiä hän tulee koskettelemaan hyvin lyhyesti. Analysoidessaan hetken tilannetta ja tehdessään yhteenvetoja hän luki samalla kirjoittamansa päätöslauselman ja selitti eräitä sen kohtia. Tietäen edeltäkäs in apuselostaja Kamenevin asenteen Lenin polemisoi saman tien Kamenevin kanssa tehden tyhjäksi tämän perustelut.

Lenin antoi selostuksessaan selvän arvion poliittisesta tilanteesta ja toi esille bolševikkien suhtautumisen Väliaikaiseen hallitukseen ja sotaan. Hän sanoi, että tilannearviossa meille marxilaisille on tärkeintä ottaa lähtökohdaksi tapahtumien luokkakantainen luonnehtiminen, kun pikkuporvarilliset poliitikot vain peittävät vallankumouksellisilla fraaseilla kansalta totuuden Väliaikaisen hallituksen kokoonpanon luokkaolemukselta. Se hallitus on tilanherrojen ja porvariston herruuden elin ja erottamattomassa yhteydessä venäläiseen ja englantilaisranskalaiseen imperialismiin. Se hallitus vastustaa kapinaan nousseen kansan perusvaatimusten tyydyttämistä, ja jokainen hallituksen ottama askel avaa sekä proletariaatin että myös pikkuporvariston silmät näkemään sen todellisen luokkaluonteeseen. Mutta on tunnustettava suoraan, sanoi V. I. Lenin, että

Vladimir Ilyič Lenin Smolnassa.
Taiteilija I. Brodskin taivusta.

Товарищи-рабочие! идём в
последний, решительный бой!

Советская республика прогнана вглубь.
Но она поднимет и выдвинет «внутреннего
врага» Андек уже поднимет среди рабочих масс,
собирающихся поднять Андек уже, как
урагившие искры «буржуазного революционного
пожара» в западной Европе, далеко как у Европы.
когда в недалекой кабри международной ра-
бочей революции

Противник враг российской советской со-
циалистической республики, это — буржуазия

В. И. Ленин

Ensimmäinen sivu V. I. Leninin käsikirjoituksesta
„Toverit työmiehet! lähdetään viimeiseen, ratkaisevaan taisteluun!”
Elokuun alkupuoli 1918.

tällä hetkellä tuo hallitus nojautuu Pietarin Neuvoston osoittamaan luottamukseen ja vississä määrin sovintoon sen kanssa. Sen vuoksi tunnus Väliaikaisen hallituksen viipymättä kukistamisesta ei näissä oloissa ole oikea. Väliaikainen hallitus on kukistettava, mutta ei heti eikä tavalliseen tapaan. Sitä varten tarvitaan sitkeää selitystyötä joukkojen keskuudessa ja kaupungin sekä maaseudun proletaarien yhteenliittymistä pikkuporvariston horjuntaa vastaan. Tarvitaan kaikenpuolista työtämme Neuvostoissa, Neuvostojen määrällistä lisäämistä, niiden tekemistä voimakkaammiksi, puolueemme järjestöllistä lujittamista ja sen rivien tiivistämistä, jotta voisimme johtaa uutta vallankumousaaltoa bolševikkien lipun alla. Pikkuporvarien, menševikkien ja eserrien horjumisen vastapainoksi meidän tulee asettaa proletaarinen linja. Siinä on tärkein tehtävämme, koko politiikkamme peruserengas.

Kannatamme kaiken vallan siirtymistä Neuvostoille, mutta meidän on tiedettävä, millaista tuo valta tulee olemaan, mitä se tulee tekemään, millainen tuosta valtiosta tulee. Vastatessaan tähän Lenin sanoi, että se tulee olemaan proletariaatin diktatuuria. Sosialistien kaikkien järkeilyjen perusvirhe on siinä, että kysymys sosialismiin siirtymisestä asetetaan liian yleisesti, meidän sitä vastoin on puhuttava jo konkreettisista askeleista ja toimenpiteistä. On joko otettava valta ja kehitettävä Neuvostoja edelleen tahi ne saavat kunniantoman kuoleman.

Lenin pilkkasi purevasti Kamenevin asennetta Väliaikaisen hallituksen valvontaa koskevassa kysymyksessä. Valvonta ilman valtaa, sanoi Lenin, on mitä sisällyksettömin korulause ja perääntymistä luokkataistelun periaatteista. Kansalle ei saa puhua valhetta. Mutta kun vakuutetaan, että voidaan toteuttaa valvontaa hallitukseen nähden Neuvoston kautta, jossa ovat enemmistönä menševikit ja eserrät, niin se merkitsee, että puhutaan valhetta ja pelataan imperialistien pussiin. Valvonta ilman valtaa on pikkuporvarillinen korulause, joka vahingoittaa vallankumouksen kehittymistä, aivan samoin vahingoittaa vallankumouksen kehittymistä korulause vallankumouksellisesta demokratiasta, sillä se verhoaa petosta ja tapahtumien luokkasäiltöä.

Konferenssi yhtyi yksimielisesti Leninin asenteeseen ja torjui Kamenevin opportunistisen asenteen; aivan sama kohdalo tuli Rykovin asenteen osaksi, kun hän uskomatta sosialistisen vallankumouksen mahdollisuuteen todisteli, että sosialismin täytyy tulla muista, teollisessa suhteessa kehittyneimmistä maista. Lenin määritteli sen marxilaisuus-parodiaksi, välien katkaisemiseksi marxilaisuuteen.

Sodasta Lenin sanoi, että meille marxilaisille on selvää, miten on suhtauduttava sotaan ja miten sota on lopetettava.

Vaikeaa on vain osata selittää joukoille se asia selvästi ja käsitettävästi, ja vaikeaa on myös osata selittää joukoille, mitkä luokat ovat kiinnostuneita sodan jatkamisesta. Joukoille puhuesamme, sanoi V. I. Lenin, meidän on annettava konkreettisia vastauksia, selitettävä tärkein, että suurimpana esteenä sodan pikaisesti lopettamiselle on isänmaan puolustuksen kannalla oleminen, se että laajat joukot suhtautuvat tiedottomasti luottamuksella kapitalistien, rauhan ja sosialismin pahimpien vihollisten hallitukseen. Sodan lopettamiseksi työväenluokan on otettava valta omiin käsiinsä.

Konferenssi hyväksyi yksimielisesti ensimmäisestä, työjärjestyksen tärkeimmästä kysymyksestä Leninin ehdottaman päätöslauselman. Muista esilläolevista asioista muistan sen, että erittäin kiihvasta väittelyä käytiin J. V. Stalinin alustamasta kansallisuuskysymyksestä.

Konferenssissa puhui Pjatakov todistellen, että nykyään kansallinen valtio on jo ohitettu vaihe, että taistelu kansallisen valtion luomiseksi on taantumuksellinen tehtävä ja vaatimus kansakuntien itsemääräämisoikeudesta kadottaa maaperänsä.

Lenin antoi tavattoman suuren merkityksen kansallisuuskysymykselle ja käytti asiasta monta puheenvuoroa arvostellen mitä ankarimmin Pjatakovia ja tämän kannattajia, jotka puolustivat ilmeisen epämarxilaista, suurvaltalais-šovinistista asennetta. Erikoisesti painui mieleeni, kun hän vilkkaasti elehtien nujersi tyyten šovinistisen asenteen kannattajat. Hän sanoi, että pitää olla päästään vialla, kun voi ehdottaa puolueelle tsaarin politiikan jatkamista. Se on sosialismin pettämistä, se on kaikkein pahinta šovinismia. Kansa, joka sortaa muita kansoja, ei voi olla vapaa. Me tahdomme kaikkien kansojen veljesliittoa. Meillä on toinen tie, jonka bolševikit ovat määritelleet itselleen jo aikoja sitten. Lopuksi konferenssi hyväksyi leniniläisen kannan kansallisuuskysymyksessä — kansakuntien täyden tasarvoisuuden päättäväisen ja johdonmukaisen puolustamisen, kansallisen sarron ja epätasa-arvoisuuden kaikkien muotojen hävittämisen.

Lenin kuunteli hyvin tarkkaavaisena eri paikkakuntien edustajien tekemät selostukset ja jäi nähtävästi sangen tyytyväiseksi; hän sanoi heti niiden johdosta, että asiat sujuvat erittäin hyvin ja ettei ole syytä kamenevilaiseen ja rykovilaiseen pessimismiin. Eri paikkakunnat menevät edelle keskuksesta, sanoi Lenin. Vallankumouksen eteenpäin viemisen mielessä ihmiset menettelevät paikkakunnilla rohkeammin ja pystyvämmin: Neuvostot ottavat vallan ja toteuttavat jo käytännössä proletariaatin diktatuuria; vallankumouksen kehityskulku paikkakunnilla tukee meitä.

Lenin teki tästä sen yhteenvedon, että sillä aikaa kun pääkaupungissa ja suurimmissa keskuksissa on suunnattava kaikki ponnistelut voimien valmistamiseen vallankumouksen toisen vaiheen päättämistä varten, voidaan ja täytyykin paikkakunnilla vallankumousta kehittää välittömästi edelleen toteuttamalla työtätekevien edustajien Neuvostojen yksinvaltaa, kehittämällä työväen- ja talonpoikaisjoukkojen vallankumouksellista tarmoa ja siirtymällä tuotannon ja tuotteiden jakelun kontrolliin jne.

Ensimmäisten istuntojen jälkeen konferenssi siirrettiin Kšesinskajan palatsiin. Konferenssin työ kesti kuusi päivää. Sulkiessaan konferenssia Lenin sanoi: aikaa oli vähän mutta työtä paljon, olosuhteet, joissa puolueemme joutuu työskentelemään, ovat vaikeat; meidän tulee olla proletariaatin miljoonajoukkojen johtajina, ja työväenluokka löytää päätöslauselmitamme ohjeita siirtyäkseen vallankumouksen toiseen, sosialistiseen vaiheeseen.

En tietenkään aseta tässä tehtäväkseni esittää sana sanalta kaikkea mistä Lenin puhui, ja se olisikin tarpeetonta. Hänen puheensa on julkaistu Kootuissa teoksissa, vaikkakin minusta tuntuu, ettei niitä ole kirjoitettu läheskään täydellisesti, nähtävästi sen takia, kun silloin ei tehty tarkkoja pikakirjoitusmuistintoja.

Konferenssilla oli tavattoman suuri merkitys puolueelle, Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen valmistelulle ja voiton takaamiselle.

Lenin oli tuon mainion konferenssin ja sen historiallisten päätösten sieluna. Ennen konferenssia Lenin oli jo useamman kerran puhunut työläisten ja sotilaiden kokouksissa tarkistellen siten kantaansa. Sitä varmemmin hän esiintyi konferenssissa. Hän osallistui erittäin aktiivisesti kaikkien kysymysten käsitteilyyn ja kaikkien päätöslauselmien laatimiseen. Lenin teki kolme selostusta: ensimmäisestä, peruskysymyksestä, sitten agraarikysymyksestä sekä puolueen ohjelman tarkistamista koskevasta kysymyksestä. Hän käytti puheenvuoroja päiväjärjestyksen kaikista kohdista ja osallistui aktiivisesti jaostojen työhön. Konferenssin kaikki tärkeimmät asiakirjat ovat hänen kirjoittamiaan.

Me konferenssiin osallistuneet saimme Leniniltä mainion opetuksen marxilaisessa dialektiikassa, suhtautumisessa vanhoihin ja uusiin tunnuksiin konkreettisesti historiallisissa tilanteissa. Lenin suoritti päättävästi marxilaisten aikaisemman katsantokannan uudelleentarkistuksen sosialistiseen vallankumoukseen nähden ja kohdisti kiivaan ivailun sellaisiin ihmisiin, jotka elivät eilisten käsitysten ja vanhentuneiden määritelmien mukaan, Kamenevin ja Rykovin tapaisiin ihmisiin, jotka olivat pelästyneet vallankumouksen toiseen vaiheeseen siirtymistä.

Konferenssin työn aikana näimme omakohtaisesti, miten nerokkaasti Lenin yhdisti sosialistisen vallankumouksen kaikkein rohkeimman ja jyrkimmän ohjelman niihin tehtäviin, jotka liittyvät paljon ponnistuksia vaativaan puolueen organisatoriseen työhön joukkojen keskuudessa, kantamme kärsivälliseen selittämiseen ja propagoimiseen työläisten, sotilaiden ja talonpoikien keskuudessa. Kamenevin tapaiset oikeistoainekset moittivat Leniniä, että Lenin muka haluaa tehdä bolševikeista, vallankumouksellisten puolueesta propagandistikerhoja. Lenin sanoi: määrittelemämme linja on oikea, työmme keskeisin kohde on järjestäminen ja järjestäminen, kärsivällinen tunnuksiemme selittäminen joukoille. Ellei tätä käsitetä selvästi, niin järjestö ei merkitse mitään, ja ilman järjestöä on mahdotonta miljoonien toiminta, on mahdotonta vähäinkin menestys.

Konferenssiin osallistuneet saivat Leniniltä mainion opetuksen vallankumouksellisesta strategiasta ja taktiikasta. Lenin oli kaukonäköinen ja yhdisti nerokkaasti suuret päämäärät puolueen silloisen järjestötoiminnan ja propagandatyön tehtäviin.

LENIN NEUVOSTOJEN TOISESSA EDUSTAJAKOKOUKSESSA LOKAKUUSSA 1917

Ollessani Neuvostojen toisessa Yleisvenäläisessä edustajakokouksessa sain nähdä ja kuulla Leniniä hetkellä, jolloin Lokakuun vallankumous voitti; sain nähdä ja kuulla Leniniä kapinan johtajana, maailman ensimmäisen Neuvostovaltion järjestäjänä.

Kornilovin kapinan kukistamisen jälkeen tilanne Pietarissa kärjistyi päivä päivältä. Työläiset, sotilaat ja matruusit pitivät oikeutetusti Kornilovin kapinan kukistamista omana voittonaan. Kerenskin hallitus osoitti silmännähtävästi joukoille, ettei siltä tarvinnut lainkaan odottaa vallankumouksen peruskysymysten — rauhaa, leipää ja maata koskevien kysymysten ratkaisemista. Se, tuo hallitus, ei ollut mikään muu kuin porvariston ja tilanherrojen vastavallankumouksen välikappale, vastavallankumouksen, joka Kornilovin kapinan kukistamisen jälkeen valmisti uusia voimia Neuvostoja vastaan.

Kerenskin hallitus valmistautui muuttamaan Moskovaan aikoen luovuttaa Pietarin saksalaisille. Ryhdyttiin toimenpiteisiin vallankumouksellisen sotaväen kuljettamiseksi pois Pietarista rintamalle ja työläisten aseistariisumiseksi. Maassa voimistui sekasorto sodan jatkamisen ja teollisuudenharjoittajien sabotaasin seurauksena. Miljonääri Rjabušinski uhkasi tukahduttaa vallankumouksen nälän luisella kouralla.

Kaikenlaiset hallitusyhdistelmät, neuvotteluilla ja esiparlamenteilla leikittely, joiden tarkoituksena oli joukkojen peittäminen, kärsivät haaksirikon. Hyökkäys rintamalla meni myttyyn

jouduttaen vain puolustusmielialojen häviämistä joukkojen keskuudesta. Yritykset riisua työläiset aseista romahtivat myös häpeällisesti. Se päinvastoin pani työläiset pitämään kivääreitä vielä lujemmin kourissaan.

Työläis- ja sotilasjoukoilla ei ollut enää harhakuvitelmia. Eserrien puolueen ja menševikkipuolueen kanssa liittoutuneen porvariston hallitus paljasti pian itsensä täydellisesti, samoin kävi näille puolueillekin. Helmikuun vallankumouksen ensi päivinä paisuneet eserrien puolue ja menševikkipuolue hupenivat nopeasti. Työläiset, sotilaat ja matruusit, jotka olivat alkuaikoina antaneet pettää itseään, käänsivät joukkoina selkänsä eserrille ja menševikeille ja siirtyivät bolševikkien puolelle. Tehtaissa ja sotaväenosastoissa suoritettiin Pietarin Neuvoston jäsenten uusintavaaleja, niin että jo syyskuussa bolševikeilla oli siellä varma enemmistö. Tapahtui juuri se, mitä Lenin oli ennustanut tultuaan takaisin Venäjälle.

Uusi vallankumous oli kehityksessä. Bolševistisen „Rabotši Putj” lehden palstoilla julkaistiin Leninin taisteluhenkisiä, tulusia kehotuksia sisältäviä kirjoituksia. Puoluemiesten keskuudessa tuli tiedoksi hänen Keskuskomitealle lähettämänsä kirjeet, joissa hän asetti aivan päättävästi kysymyksen aseellisesta kapinasta ja vallan siirtymisestä Neuvostoille.

Tuntien vallankumouksellisen myrskyn lähenevän koko leiri, menševikeistä ja eserristä aina julkisiin kornilovilaisiin saakka, liittyi yhteen yrityksessään todistella, etteivät bolševikit voi ottaa valtaa, ja jos ottavatkin, niin he eivät kykene sitä pitämään.

Syyskuun lopulla Lenin kirjoitti tunnetun artikkelinsa „Kykenevätkö bolševikit pitämään valtiovallan?”, jossa hän tilanteen ja voimasuhteet huomioiden selitti nerokkaan tarkkänäköisesti ja vakaumuksellisesti, että bolševikit voivat ottaa vallan, koska heillä on suuri enemmistö Neuvostoissa. Bolševikkien on otettava valta, sillä hävityksestä ja sodasta ei ole muuta ulospääsyä, muuten kornilovilaiset tukahduttavat vallankumouksen. Lenin kirjoitti, että bolševikkien puolue, jonka riveissä on 240.000 jäsentä ja jota proletariaatti tukee, pystyy pitämään hallussaan vallan sekä luomaan myös uuden työtätekevien valtiomuodon. Ratkaistuaan voiton jälkeen agraari- ja kansallisuuskysymyksen proletariaatti saa puolelleen kansan enemmistön, ja kysymyksessä, joka koskee oikeudenmukaisen rauhan pikaista ehdottamista, se tulee esiintymään koko kansakunnan edustajana.

Perusteluihin, ettei proletariaatti kykene ottamaan haltuunsa valtiokoneistoa, Lenin vastasi: vanhan sortamiskoneiston tilalle meillä jo on uusi valtiokoneisto — Neuvostot, ja se on voimakkaampi ja demokraattisempi ja yhteydessä joukkoihin. Taloutta ja kontrollia varten me käytämme jo valmista, kapitalismin

luomaa luettelointikoneistoa — pankkeja ja syndikaatteja. Me otamme käytäntöön työvelvollisuuden ja säännön „ken ei työtä tee, hänen ei syömänkään pidä”. Tärkeintä on nyt se, että luovutaan siitä porvarillisesta intelligenttien ennakkoluulosta, että muka vain erikoiset virkamiehet voivat hallita valtiota, virkamiehet, jotka ovat riippuvaisia pääomasta. Tärkeintä on, että saadaan sorretut ja työtätekevät luottamaan omiin voimiinsa.

Kun kaikkialla ryhdytään rehellisesti ja rohkeasti hallintoimen luovuttamiseen proletaarien ja puoliproletaarien käsiin, jatkoi Lenin, saa se aikaan sellaisen historiassa ennennäkemättömän joukkojen vallankumouksellisen innostuksen, lisää niin moninkertaisesti kansan voimia taistelussa onnettomuuksia vastaan, että paljon sellaista, mikä näyttää meidän ahtaille, vanhoille, byrokraattisille voimillemme mahdottomalta, tulee mahdolliseksi miljoonaisten joukkojen voimille, joukkojen, jotka alkavat tehdä työtä itseään varten, eivätkä tee enää työtä pakosta kapitalistia, tyhjäntoimittajaa, enempiä kuin virkamiestäkään varten. Proletaarien ja köyhimpien talonpoikien voimaa, kirjoitti Lenin, me emme ole vielä nähneet, sillä tämä voima suoristuu täyteen mittaansa vasta silloin, kun valta tulee olemaan proletariaatin käsissä. Vasta silloin me voimme nähdä, miten suunnattomia kapitalismia vastustavia voimia kansan uumenissa piilee, vasta silloin tulee esiin se, jota Engels nimittää „piileväksi sosialismiksi”. Vallankumouksemme on voittamaton, jos se ei pelkää itseään, jos se antaa kaiken vallan proletariaatille. Aatteet muuttuvat voimaksi, kun ne valtaavat joukot. Ja nimenomaan nyt bolševikit, so. vallankumoukselliset-proletaarisen internationalismin edustajat, ovat politiikallaan olennoineet sen aatteen, joka panee liikkeelle äärettömän suuret työtätekevien joukot kaikkialla maailmassa.

Artikkelissaan Lenin itse asiassa kehitti Neuvostovallan toimintaohjelman ja varusti puolueen edessäolevaa, proletaarisen vallankumouksen lopullisen voiton puolesta käytävää taistelua varten.

Pietarin komitea antoi ohjeen: on oltava valmiina. Me piireissä työskennelleet puolueen toimihenkilöt (minä työskentelin siihen aikaan Moskovan piirissä) emme konspiratiivisista syistä olleet täysin selvillä siitä, miten puolueen johtavissa elimissä sujui aseelliseen kapinaan valmistautumista ja kapinan määräaika koskevan kysymyksen käsittely. Saimme kuitenkin tietää, että Lenin oli jälleen Pietarissa, että hän vaati Keskuskomiteassa päättävästi aseellisen kapinan valmistelun ja sen suorittamisen jouduttamista, että Kamenev ja Zinovjev vastustivat sitä ja että Keskuskomitea kannatti Leninin asennetta.

Lokakuun 18 pnä Kamenev ja Zinovjev esiintyivät puolueetomassa, tosiasiallisesti menševistisessä „Novaja Zizn” lehdessä

artikkelilla, jossa he kertomalla Keskuskomitean päätöksestä antoivat ilmi bolševikkien kapinasuunnitelman. Kerenskin hallitus, menševikit ja eserrät nostivat huodon ja alkoivat touhuta kuumeisesti etsien keinoja estääkseen aseellisen kapinan. Mutta niillä ei ollut enää arvovaltaa eikä sellaisia voimia, joihin ne olisivat voineet luottaa. Niiden haltuun oli jäänyt vain Talvipalatsi — Kerenskin ja Väliaikaisen hallituksen olinpaikka, — jonka ympärillä oli hirsistä ja hiekkasäkeistä rakennettuja barrikadeja ja jota upseerikoululaiset suojelivat.

Bolševikit kokosivat piireissä, tehtaissa ja sotaväenosastoissa voimiaan. Kaikkialla vallitsi kiihkeä ja innokas mieliala, odotettiin jotain suurta ja ratkaisevaa. Puolueen Keskuskomitean ohjeiden mukaisesti Pietarin Neuvoston yhteyteen muodostettiin Sotilaallinen vallankumouskomitea, joka keskittikin käsiinsä kokonaan aseelliseen kapinaan valmistautumisen. Piireissä muodostettiin Punaisen kaartin joukkoja, tarkistettiin niitä ja puhdistettiin satunnaisista aineksista.

Jo ennen edustajakokouksen avaamista, lokakuun 25 pnä, siirrettiin Sotilaallisen vallankumouskomitean käskystä Punaisen kaartin joukkoja ja sotaväenosastoja valtaamaan tärkeimpiä avainasemia, mikä oli ennakoita huomioitu leniniläisessä aseellisen kapinan suunnitelmassa. Alkoi laukausten jylinä. Pian miehitetiin puhelinasema, rautatieasemat, pankki ja sillat, ja „Auroran” yhteislaukauksen jälkeen työläiset, sotamiehet ja matruusit valtasivat rynnäköllä Väliaikaisen hallituksen linnakkeen — Talvipalatsin.

Neuvostojen II Yleisvenäläisen edustajakokouksen avaaminen oli määrätty lokakuun 25 päiväksi. Smolna, missä edustajakokous avattiin, tarjosi unohtumattoman näyn, se muistutti taisteluleiriä. Oli pimeä ja kylmä Pietarin ilta. Smolnan edustalla paloi nuotioita. Työläisten, sotilaiden ja matruusien aseistettuja osastoja tuli sinne ja lähti sieltä saatuaan määräykset. Smolnan sisäänkäytävän luona oli tykkeitä ja panssariautoja.

Muistan hyvin Helmikuun vallankumouksen ensimmäiset myrskyiset päivät Pietarissa. Jouduin silloin olemaan sekä kaduilla mielenosoituksiin osallistuessani että käymään Taurian palatsissa, minne edustajien Pietarin Neuvosto oli sijoittunut ja minne virtasi kaikilta kulmilta tehtaiden työläisiä, sotilaskomppanioita ja -rykmenttejä, Itämeren laivaston matruuseja ilmaistakseen uskollisuutensa vallankumoukselle. Sotilassinelleihin pukeutuneet poliisit ampuivat Nevskillä aivan läheltä mielenosoittajajoukkoa, ampuivat kansaa ullakoille asetetuilla konekivääreillä, mutta ihmiset kokoontuivat kaikesta tästä huolimatta uudelleen jatkaakseen matkaansa. Kaikki käsittivät, että tsarismi oli mädäntynyt ja luhistui eikä sillä ollut mitään tukea maassa enempää kuin pääkaupungissakaan. Mutta silloin ihmisillä oli

jollain tavoin toisenlainen mieliala — verrattain helposti saadusta voitosta aiheutunut huumaus ja vapaudentunto. Lokakuussa oli kapinaan nousseilla työläisillä ja sotilailla sitä vastoin toisenlainen mieliala, oli varmuutta, päättäväisyyttä ja keskittyneisyyttä. Helmikuussa oli vallitsevana äyräidensä yli kuohuva vaistonvaraisuus — lokakuussa kaikessa tuntui tavaton vallankumouksellinen innostus ja samalla myös järjestyneisyys. Tämä oli toisenlainen vallankumous. Nyt oli odotettavissa ankarampi taistelu ja toisenlaista vihollista vastaan — taistelu porvariston ja tilanherrojen sekä kulakkien vastavallankumouksen yhteenliittyneitä voimia vastaan, ja lisäksi tämä vastavallankumous sai suoranaista tukea kansainväliseltä imperialismlta.

Edustajat kokoontuivat istuntosaliin kauan ennen kokouksen alkamista. Puolueryhmät pitivät istuntoja. Edustajakokous avattiin myöhään illalla. Menševikit ja eserrät, joita oli edustajakokouksessa mitätön vähemmistö, koettivat nostaa hälyn Pietarin katutapahtumien vuoksi, mutta kun enemmistö osoitti yksimielisesti vastarintaa, niin he lähtivät pois edustajakokouksesta. „Vasemmisto”-eserrät ja osa menševikkejä jäivät kokoukseen.

Ensimmäisessä istunnossa ei Leniniä ollut: hän johti aseellista kapinaa ja esiintyi samana päivänä myös Pietarin Neuvostossa.

Edustajakokous vahvisti työjärjestyksen. Tärkeimpinä kysymyksinä olivat kysymykset rauhasta, maasta sekä työläis- ja talonpoikaishallituksen muodostamisesta. Edustajakokouksessa hyväksyttiin valtavan innostuksen vallitessa Leninin kirjoittama vetoamus työläisille, talonpojille ja sotilaille, jossa tiedotettiin kapinaan nousseiden Pietarin työläisten ja sotilaiden voitosta, Väliaikaisen hallituksen kukistamisesta, siitä, että koko valta siirtyy nyt Neuvostojen käsiin. Edustajakokouksen vetoomuksessa esitettiin lyhyessä muodossa Neuvostovallan lähi askelten ohjelma: kysymys oli viipymättömän demokraattisen rauhan ehdottamisesta, tilanherrain maiden luovuttamisesta talonpoikaismiteoille, työväenkontrollista tuotantoon nähden, viljan hankkimisesta kaupungeille ja tavaroiden hankkimisesta maaseudulle, kansakuntien itsemääräämisoikeudesta.

Kokouksen aikana tiedotettiin edustajille puhemiehistöstä kapinan menestyksellisestä kehitymisestä. Tieto Talvipalatsin valtaamisesta otettiin vastaan myrskyisin suosionosoituksin. Edustajakokouksen ensimmäinen istunto päättyi myöhään yöllä; valtaenemmistö kokouksen edustajista jäikin Smolnaan seuraavaan istuntoon saakka.

Toinen istunto alkoi seuraavana iltana. Ensimmäisenä kysymyksenä oli selostus rauhasta. Kun Lenin ilmaantui puhujakorokkeelle, niin kaikki salissa olleet nousivat seisomaan ja

lähtivät puhujakorokkeen luo, missä Lenin seiso. Hän ei voinut pitkään aikaan aloittaa puhetta, sillä suosionsoitukset olivat loputtomia, kuului huutoja: „Eläköön Lenin!”

Istuntosalissa tapahtui jotain tavatonta. Kaikui suosionsoituksia ja ilonhuutoja. Kokouksen edustajien lisäksi sali täyttyi ääriään myöten Smolnassa olleista työläisistä, sotilaista ja matruuseista. Ihmiset nousivat ikkunalaudoille, pilarien jalustoille ja tuoleille nähdäkseen puhujakorokkeella seisovan Leninin. Ilmaan lenteli hattuja ja merimieslakkeja ja vilahteli kohotettuja kiväärejä. Edustajakokous kuunteli seisoaltaan Leninin selostuksen rauhasta.

Lenin aloitti selostuksensa sanoen, että kysymys rauhasta on polttavin ja kipein päivänkysymys, ja ryhtyi heti lukemaan asetusta rauhasta, minkä bolševikkipuolue oli esittänyt edustajakokouksen käsiteltäväksi. Asetuksessa kehoitettiin kaikkia sotaa käyviä kansoja ja niiden hallituksia aloittamaan viipymättä rauhanneuvottelut ehdoilla, että kieltäydytään vieraiden alueiden valtaamisesta ja sotakorvauksista ja että solmitaan viipymättä välirauha. Neuvostohallitus lakkautti salaisen diplomatian ja kumosi aikaisemmin solmitut salaiset sopimukset.

Lenin tähdensi selostuksessaan ja loppulauseunsaan erikokoisesti sitä, ettei meidän neuvotteluehdoillamme saa olla uhkavaatimuksen luonnetta. Meidän on otettava ryöstösodan jatkamisen kannattajilta pois edullinen asema, ja me olemme valmiit harkitsemaan muitakin ehdotuksia. Tätä ei voida tulkita meidän voimattomuudeksemme. On luovuttava porvarillisesta valheesta, mitä voimaan nähden tulee. Porvarillisen käsityksen mukaan, sanoi Lenin, voima on sitä, kun joukot menevät teurastettavaksi täyttäen imperialististen hallitusten käskyä. Meidän käsityksemme mukaan valtion voima on joukkojen valvutuneisuudessa, kun joukot tietävät kaiken, voivat lausua mielipiteensä kaikista asioista ja ovat kaikkeen valmiit tietoisesti. Ikään kuin varoittaen vaikeuksista hän sanoi, että hallitukset ja porvaristo panevat kaikki voimansa liikkeelle liittyäkseen yhteen ja hukuttaakseen veriin työläisten ja talonpoikien vallankumouksen. Mutta kansa on kaikkialla väsynyt sotaan, vallankumouksellinen liike laajenee muissa maissa.

Selostuksen käsittely muodostui itse asiassa Leninin esittämiä ehdotuksia kannattavaksi mielenosoitukseksi. Sen jälkeen edustajakokous hyväksyi suuren innostuksen vallitessa ja yksimielisesti asetuksen rauhasta. Tämä Leninin kirjoittama asetusta on merkillepantava asiakirja, sillä siinä puhutaan selvin sanoin Neuvostovaltion rauhanomaisesta politiikasta heti Neuvostovaltion olemassaolon ensi hetkistä alkaen. Edustajakokouksen asetusta sisältää Neuvostohallituksen ja puolueemme noudattaman rauhanomaisen politiikan perusteet.

Edelleen edustajakokous siirtyi käsittelemään maakysymystä. Puhujakorokkeelle nousi jälleen Lenin, joka otettiin vastaan myrskyisin suosionosoituksin. Hänen esiintymisensä oli lyhyt, hän puhui siitä, miten tärkeätä on, että kysymys maasta tulee asetettua selvästi. Kukistettu hallitus, menševikit ja eserrät olivat viivytelleet kaikin tavoin maakysymyksen ratkaisemista ja saaneet aikaan sen, että maan talous oli rappiutilassa ja talonpojat kapinoivat.

Maa on annettava talonpojille, sanoi Lenin. Työläisten ja talonpoikien vallankumoushallituksen tulee ratkaista ensimmäiseksi maakysymys. Lenin luki asetuksen maasta, millä lakkautettiin tilanherrojen maanomistus, kaikki tilanherrojen maat samoin kuin hallitsijaperheen ja luostarien maat kartano-rakennuksineen, elollisine ja elottomine irtaimistoineen siirtyivät maakomiteoiden ja Neuvostojen määräysvaltaan. Lenin samalla selitti, että asetukseen sisältyy maakomiteoille osoitettu evästys, joka on laadittu paikallisten Talonpoikain Edustajain Neuvostojen laatimien 242 evästyksen perusteella. Demokraattisena hallituksena, sanoi Lenin, me emme voi sivuuttaa alempien kansankerrostien päätöstä. Meidän on annettava kansanjoukoille täysi luomisen vapaus. Asian ydin on se, että talonpoikaisto saisi täyden varmuuden siitä, ettei maaseudulla ole enää tilanherroja. Ikivanha maakysymys ratkaistiin yhdellä iskulla aivan sosialistisen vallankumouksen alussa.

Selostuksensa lyhyydellä, sen suppeudella Lenin ikään kuin tähdensi, että on koittanut käytännöllisten toimintojen aika, että heti ensi askelillaan sosialistinen vallankumous ja Neuvostohallitus ratkaisevat päättäväisesti ja toimeliaasti, ilman liioja sanoja, ilman vitkuttelua, kapinaan nousseen kansan esille nostamat kysymykset.

Aamu läheni. Hyväksyttyään yksimielisesti asetuksen maasta edustajakokous valitsi maailman ensimmäisen Neuvostohallituksen, jonka johtoon tuli proletaarisen vallankumouksen nero V. I. Lenin. Näin alkoi ihmiskunnan historiassa uusi, sosialistinen aikakausi.

LENIN PUOLUEEN IX EDUSTAJAKOKOUKSESSA

Maaliskuu vuonna 1920. Moskovaan saapui maan eri puolilta edustajia puolueen IX edustajakokoukseen. Kaksi ja puoli vuotta oli käyty kansalaissoittoa, jonka aikana nuoren Neuvostotasaval-
lan oli täytyntä torjua kaikilta tahoilta hyökänneet porvariston ja tilanherrojen sekä kulakiston vastavallankumouksen voimat, kestää vierasmaalaisen intervention rynnistys.

Koko maailman pääoma oli rynnännyt ensimmäistä sosialistista valtiota vastaan pyrkien alistamaan työväenluokkamme,

joka oli noussut kapinaan pääoman valtaa vastaan. Tilanne oli silloin todella tavattoman vaikea. Saadakseen käsityksen tuosta tilanteesta tarvitsee vain silmäillä vuosien 1918—1919 rintamakarretta. Keskuksesta oli eristetty hiili-, nafta- ja metallialueet — Donetsin kivihiilialue, Urali ja Kaukasia, ja vilja-alueet — Ukraina, Siperia ja Volganvarsi. Viholliset ympäröivät renkaana joka taholta keskialueet ja olivat jo lähellä pääkaupunkia, ja eserrät ja menševikit järjestivät maan sisällä salaliittoja ja kapinoita. Mutta työväenluokka kesti talonpoikaiston tukemana tuon rynnistyksen, ja jo vuoden 1920 alkuun mennessä oli tehty loppu Koltšakista Idässä, Denikinistä Etelässä, Judenitšista ja muista vihollisista Lännessä ja Pohjoisessa. Neuvostomaa oli puhdistettu interverteista, joiden piti häpeällisesti pötkiä tiehensä. Tosin Krimillä oli vielä Wrangel ja Taka-Kaukasiassa englantilaisia ja heidän siipiensä suojassa menševikkejä, mutta heistäkin selviydettiin vuoden 1920 loppuun mennessä.

Meidät oli saatettu pakolla kansalaissotaan, ja sen raskaiden koettelemusten jälkeen maa sai vihdoinkin ensi kerran hengähtää vapaasti, ryhtyä kunnostamaan talouttaan ja siirtyä sosialistiseen rakennustyöhön. Puolue oli lujittunut ja karaistunut kansalaissodassa, jäsenmäärä oli kasvanut (sen riveissä oli jo yli 600.000 jäsentä). Näissä oloissa avattiin bolševikkipuolueen IX edustajakokous.

Puoluekokoukseen kokoontui ihmisiä kaikilta kulmilta, puolue työn kaikkien alojen edustajia. Mieleeni painui jostain syystä erikoisen selvästi Leninin esiintyminen tuossa puoluekokouksessa, missä sain nähdä ja kuulla häntä verrattain pitkän väliajan jälkeen. Vuoden 1917 lopulla minut oli lähetetty puolue ja ammattiliittotyöhön Uralille, ja vuoden 1920 alkuun mennessä olin nähnyt ja kuullut Leniniä vain kaksi kertaa ammattiliittojen edustajakokouksissa.

Kokousta avatessaan Lenin sanoi, että puoluekokous on kokoontunut erittäin tärkeänä ajankohtana. Vallankumouksemme sisäinen kehitys on johtanut vihollisesta nopeasti saavutettuihin mitä suurimpiin voittoihin, ja kansainvälisen tilanteen vaikutuksesta nuo voitot eivät ole mitään muuta kuin neuvostollisen vallankumouksen voitto koko maailman yhteenliittyneestä kapitalismista ja imperialismista. Kansainvälisessä suhteessa, sanoi Vladimir Iljitš, asemamme ei ole ollut koskaan niin edullinen kuin nyt. Voimme ryhtyä rauhallisesti ja varmasti käsiksi rauhanomaisen taloudellisen rakennustyön tehtäviin. Saamamme opetukset meidän tulee osata käyttää sosialistisen rakennustyön tehtävien ratkaisemiseen, jotka ovat vielä vaikeampia tehtäviä.

Puhemiehistön valitsemisen ja työjärjestyksen vahvistamisen jälkeen Lenin, joka otettiin edustajien taholta vastaan valtavin

suosionosoituksin, esitti Keskuskomitean toimintaselostuksen. Sanottakoon, että tuo nerokas mies joutui aina hämmennyksen valtaan, kun hänelle osoitettiin suosiota. Hän ei yksinkertaisesti tiennyt, mitä sillä aikaa olisi pitänyt puhujakorokkeella tehdä. Hän osoitti edustajille kelloaan: aika muka kuluu, mutta suosionosoitukset vain yltyivät, sitten veti aivan tarpeettomasti esille nenäliinan, etsi jotain liivintaskusta jne. Tuo hämmentyminen oli aivan luonteenomaista ja luonnollista Leninille, jossa yhtyivät samanaikaisesti sekä neron että harvinaisen koruttoman ja vaatimattoman ihmisen piirteet.

Lenin aloitti toimintakertomuksen selostaen niitä seikkoja, joiden perusteella Neuvostotasavalta oli saavuttanut voiton kansalaissodassa.

Lenin puhui: menševikit, eserrät ja muut pikkuporvarillisen demokratian edustajat vakuuttivat, että kansalaissodan tehtävät ovat meille ratkaisemattomia, että Venäjä on jäänyt jälkeen, heikentynyt eikä se voi voittaa, koska vallankumous Lännessä on pitkistynyt. Siksi meidän piti, säilyttäen kantamme, aivan järkähtämättöminä ja ehdottoman varmoina puhua, että me voitamme, piti viedä läpi tunnukset „Kaikki voittoa varten!” ja „Kaikki sotaa varten!”, ja me saavutimme kansalaissodan rintamalla ratkaisevan voiton. Mikä oli pohjimmaisena perustana, että tuollainen historiallinen ihme tapahtui, että heikko, voimansa menettänyt ja takapajuinen maa voitti maailman voimakkaimmat maat? Ja hän vastasi: me näemme, että perustana olivat keskittyneisyys, kurinalaisuus ja ennenkuulumaton itseuhrautuvaisuus. Kapitalistinen omistus erottaa toisistaan Neuvostovaltan vihollisia, mutta me yhdistämme yhä uusia miljoonia työtätekeviä. Eri maiden kapitalistit, vaikka heillä olikin sotilaallinen mahti ja vaikka he perustivatkin Kansainliiton, ovat eristettyjä toisistaan. Heidän yhtenäisyytensä on pelkkää luulottelua ja petosta.

Me, sanoi Lenin edelleen, panimme Lokakuun vallankumouksen oikeudenmukaisuuteen ja voittoon luottamisen perustaksi sen, että ryhdyimme sellaiseen asiaan, johon vaikeuksista ja vastuksista huolimatta tulevat yhtymään miljoonat työtätekevät kaikissa maissa. Me tiesimme, että meillä on liittolaisia, että pitää kyetä osoittamaan itseuhrautuvaisuutta yhdessä maassa, jolle historia on asettanut kunniakkaan ja vaikean tehtävän, jotta ennenkuulumattoman monilukuiset uhrin tulisivat moninkertaisesti korvatuiksi.

Meidän kaikki vihollisemme, olivatpa ne muodollisesti vaikka kuinka yhteenliittyneitä, olivat sittenkin toisistaan eristettyjä, kapitalistinen omistus hajoitti niitä, pani hyökkäämään toistensa kimppuun ja teki liittolaisista villipetoja, kun taas me selviydymme entistä karaistuneempina ja voimakkaampina. Meillä on

yleismaailmallinen perusta, mikä on äärettömästi paljon laajempi kuin mitä se on ollut missään muussa aikaisemmassa vallankumouksessa. Meillä on kansainvälinen liitto proletariaatin kanssa, mitä ei ole mihinkään kirjoihin merkitty, mitä ei ole mitenkään virallistettu, ja mikä ei merkitse mitään „valtio-oikeudelliselta” kannalta katsoen, mutta mikä tosioloissa, hajoavassa kapitalistisessa maailmassa merkitsee kaikkea. Tämä tärkein perustekijä antoi meille loppujen lopuksi varman voiton ja on edelleenkin voittamattomana ja ehtymättömänä voimiemme lähteenä.

Kapitalististen maiden vallanpitäjät kirkuivat koko maailmalle: „Emme lopeta milloinkaan sotaa usurpaattoreita, rosvoja, demokratian vastustajia, bolševikkeja vastaan!”, mutta tehtyään kymmeniä sopimuksia kaikenlaisten venäläisten valkokaartilaisien kanssa he ovat nyt jääneet lehdellä soittamaan. Vastustajamme luulivat varmasti olevansa joitain tekijöitä, mutta heidän täydellinen hajaannuksensa osoittaa, että he ovat vain kourallinen keskenään riitaantuneita kapitalistipetoja ja kerrassaan voimattomia tekemään meille jotain. Mutta bolševismi, jota pidettiin eriskummajaisuutena, on tullut yleismaailmalliseksi ilmiöksi. Neuvostojärjestelmä on tullut yleismaailmalliseksi ja historialliseksi ilmiöksi.

Vain sen ansiosta, jatkoi Lenin, että puolue oli aina valmis kaikkeen ja kurinalainen, ja siksi, että puolueen arvovalta yhdisti kaikkia ja puolueen tunnuksen mukaan kulkivat yhtenä miehenä kymmenet, sadat, tuhannet ja lopulta miljoonat,—vain siksi voi tapahtua se ihme, joka tapahtui, ja me kykenimme Ententen ja koko maailman imperialistien monista päällekkarkauksista huolimatta voittamaan. Asian tämä puoli antoi sen opetuksen, että ilman kurinalaisuutta ja keskittymistä me emme olisi voineet milloinkaan toteuttaa tuota tehtävää. Tuo opetus ja saavuttamamme voiton perustekijäin erittely on otettava huomioon siirtyessämme toisenlaiseen sotaan, sotaan verettömällä, taloudellisella rintamalla.

Arvioidessaan Neuvostovallan kansainvälistä tilannetta Lenin sanoi: me olemme nyt kansainvälisten suhteiden kannalta lujemmalla pohjalla kuin koskaan aikaisemmin, mutta meidän on suhtauduttava kansainväliseen kriisiin erikoisen tarkkaavaisesti ja oltava valmiina kohtaamaan minkälaisia yllätyksiä tahansa. Poliitiikkamme vaatii ennen kaikkea tarkkaavaista suhtautumista kaikkeen, sillä vihollisemme ei itsekään tiedä, mitä se vastaisuudessa tulee tekemään. Puhuessaan Neuvostovallan rauhanomaisesta politiikasta Lenin huomautti, että meidän on tartuttava kaksin käsin rauhanomaisiin ehdotuksiin, rauha on mahdollinen, mutta rauhaa kohti ottamiimme askeliin pitää liittää sotilaallinen valmius.

Siirtyessään esittämään puoluekokouksen peruskysymystä, taloudellisen rakennustyön tehtäviä, Lenin sanoi: nyt on tärkeintä, että taloudellisen rakennustyön rauhanomaisiin tehtäviin pannaan kaikki, minkä proletariaatti voi keskittää, sen ehdoton yhtenäisyys.

Tunnettua on, että ennen puoluekokousta ja kokouksen aikana teollisuuden yksilöjohtoa koskevaa Keskuskomitean asennetta vastaan esiintyi puolueenvastainen „kollegialisuuden”, itseasiassa vastuuttomuuden kannattajien ryhmittymä. Heihin yhtyi Tomski, Rykov ja muita, jotka todistelivat, että juuri se onkin työväenjoukkojen tuotannon johtoon osallistumisen ja työväenluokan herruuden toteuttamisen muoto. Selostuksessaan ja loppusanoissaan Lenin paljasti täydellisesti tuon asenteen vahingolliseksi, teoreettisesti sekavaksi ja suuresta tietämättömyydestä johtuvaksi asenteeksi. Hän sanoi, että jos me olisimme sallineet sotatoimien peruskysymyksessä kansalaissodassa vaikkapa kymmenennen osan tuollaista teoreettista sekasotkua, niin olisimme tulleet lyödyiksi ja lyödyiksi ansioiden mukaisesti.

Tässä yhteydessä Lenin mainitsi siitä suuresta eroavaisuudesta, mikä on meidän vallankumouksemme ja aikaisempien vallankumousten sekä perustuslakien välillä. Hän sanoi meidän vallankumouksemme eroavan aikaisemmista vallankumouksista siinä, ettei siihen sisälly utopiaa. Porvarillisissa perustuslaeissa on kirjoitettu vapaudesta ja tasa-arvoisuudesta. Se on valhetta. Niin kauan kun on työtätekeviä ja omistavia, ei tasa-arvoisuutta ole. Kylläinen ei ole yhdenvertainen nälkäisen kanssa, keinoilija työtätekevän kanssa. Kaikkien aikaisempien perustuslakien, aina tasavaltalaisinta ja demokraattisinta perustuslakia myöten, perussisältönä on ollut yksinomaan omistus. Voittanut proletariaatti kumoaa ja hävittää loppuun saakka tuotannonvälineiden yksityisomistuksen — nimenomaan siinä ilmenee työväenluokan herruus. Ken yhdistää kysymyksen luokan herruudesta teollisuuden johtomuotoon, hän aiheuttaa sekasotkua.

Lenin sanoi: me toteutamme sosialismiin siirtymisen. Huomion kohteeksi on asetettu taloudellisten tehtävien perussuunnitelma. Meidän on muistettava, että tuo suunnitelma on tarkoitettu moneksi vuodeksi. Taistelu tulee olemaan vaikeampaa kuin mitä se oli sotarintamalla. Se vaatii mitä suurinta voimainponnistusta ja yhtenäistä tahtoa. Edustajakokous hyväksyi yksimielisesti Keskuskomitean toimintaselostuksen ja päätöslauselman taloudellisesta rakennustyöstä, jonka perustana olivat maan sähköistämistehtävät.

Lenin selosti IX puoluekokouksessa muistakin työjärjestyksessä olleista kysymyksistä: taloudellisesta rakennustyöstä ja osuustoiminnasta.

Puoluekokouksen työn aikana minulla oli ensi kerran tilaisuus tutustua henkilökohtaisesti Leniniin ja keskustella hänen kanssaan.

Edustajakokous läheni loppuaan. Oli jo valittu uusi Keskuskomitea. Minut valittiin ensi kerran sen kokoonpanoon, ja oli ratkaistu alustavasti kysymys työskentelystäni Yleisvenäläisessä Ammattiliittojen Keskusneuvostossa. Väliajalla, muistaakseni ennen päätöslauselman hyväksymistä, minua etsi M. I. Kalinin, joka tunsi minut jo Pietarista. „Lenin haluaa tavata sinua”, sanoi hän. Voitte kuvitella, miten se sai minut, 24-vuotiaan, vielä nuoren puolueyöntekijän levottomaksi. Tultuamme puhemiehistön korokkeen takana sijaitsevaan huoneeseen Kalinin vei minut jonkun kanssa keskustelemaan Leninin luo ja sanoi:

— Toveri Lenin, tässä on meidän uusi Keskuskomitean jäsen, toveri Andrejev.

Lenin käännähti heti:

— Sepä hyvä, tutustukaamme.— Hän puristi lujasti kättäni ja sitten ikäänkuin olisi tuntenut minut jo kauan pani ystävällisesti, isällisesti kätensä hartioilleni ja alkoi kävellä edestakaisin huonetta pitkin, joka oli ahdettu täyteen tuoleja, penkkejä ja näyttämötarpeita (salia käytettiin siihen aikaan puna-armeijalaisten klubina).

— Tehän olette Uralilta? — kysyi Lenin. Ja siinä samassa hän esitti jo useita kysymyksiä: työskentelevätkö kaikki Uralin tehtaat? minkälainen on talonpoikien mieliala Koltšakin valtakomennon jälkeen ja antavatko he meille viljaa? Ja hän kyseli paljon muuta. Tietenkin hermostuin ensin kovasti. Mutta sitten kaikki kävi hyvin yksinkertaisesti, kerroin vapaasti Leninille Uralilla vallinneesta asiailasta. Vain Lenin osasi saada luontevasti keskustelemaan ensi kerran hänet tavanneen henkilön. Kyselyään tarkasti Uralista (hänhän ei milloinkaan tyytynyt yleisiin vastauksiin, vaan koetti ehdottomasti saada selville yksityiskohdat ja tosiasiat) Lenin sanoi minulle:

— No niin, nyt teidän on työskenneltävä Moskovassa, Yleisvenäläisessä Ammattiliittojen Keskusneuvostossa.

Keskustelumme keskeytyi, kun meille sanottiin, että istunto alkaa.

Ensimmäinen tutustuminen Leniniin on painunut mieleeni koko iäksi. Miten miellyttävä ja toverillisen ystävällinen olikaan ensimmäinen keskusteluni tuon nerokkaan, mutta harvinaisen yksinkertaisen, herkän, meille jokaiselle läheisen ihmisen kanssa!

Niin sanotun demokraattisen sentralismin ryhmän esiintymisistä huolimatta edustajakokous hyväksyi yksimielisesti kaikki päätökset. Loppulausunnossaan puolueen IX edustajakokouksessa Lenin huomautti, että tuo yksimielisyys on hyvänä merkkinä edessäolevalle suurelle työlle.

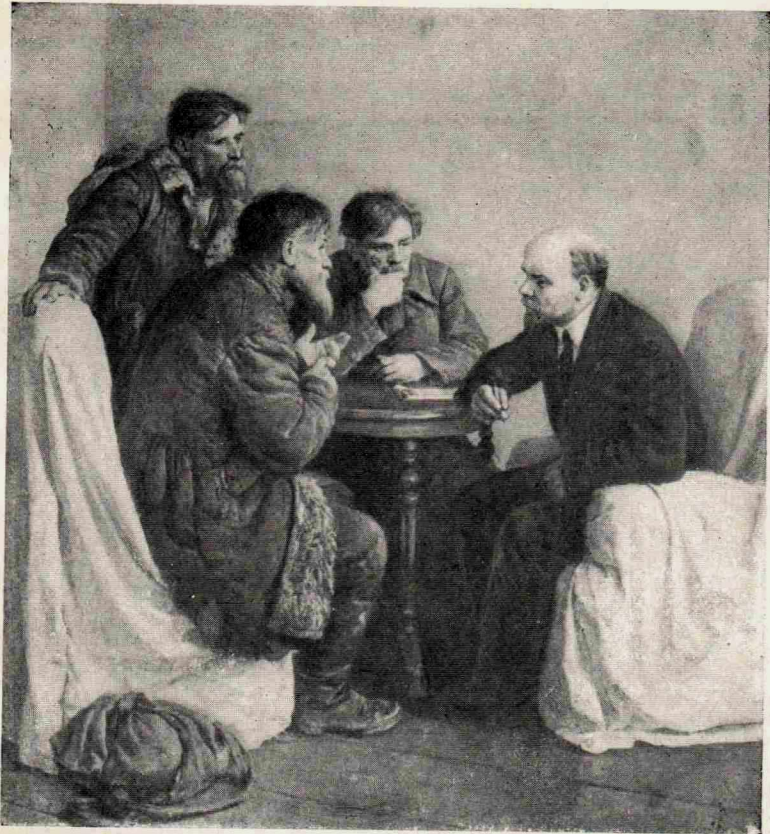
Vladimir Iljitš piti eniten huolta puolueessa vallitsevasta asiain-tilasta. Hän kiinnitti aina suurta huomiota kommunistien aatteelliseen kasvattamiseen. Loppulausunnossaan, puhuessaan puolueesta työväenluokan etujoukkona, Lenin sanoi, että sen ajan tosiasiallisena vaarana oli puolueen rivien nopea kasvu, mikä ei aina ollut sopusuhtainen puolueessa suoritetun kasvatustyön kanssa. Hän sanoi, että me olemme aina asettaneet toimintamme perustaksi yksinomaan puolueen jäsenten korkealla tasolla olevan harkitsemiskyvyn, tietoisuuden ja uskollisuuden. Se on antanut meille mahdollisuuden noudattaa sellaista kurinalaisuutta, mikä on monin verroin korkeammalla kuin kurinalaisuus muissa valtioissa. Siksi meidän tulee muistaa, että lähimpänä tehtävänäme ei ole niinkään puolueen laajentaminen kuin puolue työ puolueemme kokoonpanon kehittämisen mielessä. Pitää päästä siihen, että proletariaatin etujoukko olisi puolueelle asetettujen, erittäin suurimerkityksellisten kansainvälisten ja sisäisten tehtävien tasalla.

Tärkeimpänä tehtävänäme, sanoi Lenin, on edustajakokouksen hyväksymän taloudellisen rakennustyön suunnitelman toteuttaminen. Tuon tehtävän käsittää jokainen talonpoika. Meidän tulee muistaa, että sotilaallisissa asioissa aikaansaamiemme menestysten, ihmeiden alkusynä oli se, että keskitimme aina päähuomion tärkeimpään. Ja puoluekantaisen kasvatuksen kautta me saavutamme sen, että edustajakokouksen päätöslauselmat johdattavat meidät suuntaamaan kaiken voimamme, kurinalaisuutemme ja tarmomme maan talouden kuntoonpalauttamiseen. Me olemme ratkaisseet sotilaallisen tehtävän, nyt meihin katsovat kaikkien maiden työläiset, katsovat odottaen, kykenemmekö me ratkaisemaan vaikean taloudellisen rakennustyön tehtävän. Olen varma, sanoi Lenin, että silloin kun saavutamme sen, että koko puolue työskentelee yksissä miehin kiinteässä yhteydessä joukkoihin, ammattiliittoihin ja talousjärjestöihin, me kykenemme ratkaisemaan tuon tehtävän yhtä voitokkaasti kuin olemme ratkaisseet sotilaallisen tehtävän.

Leninin esiintymisillä ja IX puoluekokouksen päätöksillä, joissa tehtiin yhteenveto kansalais sodasta ja hahmoteltiin siirtyminen sosialistiseen rakennustyöhön, oli suuri merkitys puolueen toiminnalle.

LENIN KOMINTERNIN II KONGRESSISSA

Kuuluessani puolueemme edustajistoon Kominternin II kongressissa minulla oli mahdollisuus nähdä Leniniä III:n, Kommunistisen Internationalen järjestäjänä ja johtajana, kansainvälisen työväenliikkeen johtajana.

Talonpoikain edusmiehet V. I. Leninin luona.
Taiteilija V. Serovin taulusta.

V. I. Lenin kävelyllä Kremlin pihalla haavoittumisen jälkeen.
Valokuva, syyskuu 1918.

Lenin oli tulisieluinen Synnyinmaansa patriootti, rakasti loputtomasti kansaansa, rakasti työväenluokkaamme, joka lyhyessä ajassa niin menestyksellisesti omaksui marxilaisuuden ja Länsi-Euroopan proletariaatin vallankumouksellisen kokemuksen, yhdisti tuon kokemuksen kolmen vallankumouksen käytännössä laajakantoiseen venäläiseen iskuvoimaan, työväenluokkaa, joka ensi kerran ihmiskunnan historiassa nosti kapinalipun kaikkia luokkasorron muotoja vastaan ja saavutti uskomattoman vaikeissa oloissa voiton. Lenin rakasti Venäjän kansallista kulttuuria, kieltä ja kirjallisuutta, oli ylpeä siitä. Samanaikaisesti Lenin oli mitä vakaumuksellisin ja johdonmukaisin internationalisti; hän liitti järkähtämättömästi vallankumouksemme tehtävät, bolševikkipuolueen tehtävät kansainvälisen työväenliikkeen intresseihin.

Samoin kuin K. Marx, jonka ponnistelujen ansiosta perustettiin I Internationale, Lenin käsitti, kuinka tavattoman suuri merkitys on työväenluokan kansainvälisellä yhdistymisellä. Jo imperialistisen sodan aikana hän asetti kysymyksen uuden Internationalen perustamisesta romahtaneen ja tosiasiallisesti hajonneen II Internationalen tilalle. Hän työskenteli jo silloin voimaperäisesti vallankumouksellisten voimien kokoamiseksi, kuten nähdään hänen aktiivisesta osallistumisestaan Zimmerwaldin ja Kienthalin konferensseihin, hänen monista esiintymisistään ja kirjeenvaihdostaan.

Kun Lenin saapui Venäjälle huhtikuussa 1917, niin hän piti puolueemme eräänä tärkeimmistä tehtävistä aloitteentekoa uuden, Kommunistisen Internationalen perustamiseksi. Kansalais sodan vaikeuksista, saartotilanteesta ja vierasmaalaisesta interventiossa huolimatta kutsuttiin maaliskuussa 1919 koolle III:n, Kommunistisen Internationalen I (Perustava) kongressi.

Mutta se oli vasta alkua. Ensimmäisessä kongressissa, kuten Lenin sanoi, vain kohotettiin kommunismin lippu, jonka ympärille vallankumouksellisen proletariaatin voimien tuli kokoontua. Kommunististen puolueiden heikkouden ja saarto-olojen takia kongressiin saattoi osallistua vain pieni määrä eri maiden työväenluokan valveutuneita edustajia. Kului vähän toista vuotta, ja liike kommunististen puolueiden perustamisen puolesta sai tavattoman laajat mittasuhteet. Vallankumousmielisten työväenjoukkojen painostuksesta useat sosialistiset puolueet (Ranskan, Saksan ja eräät muut sosialistiset puolueet) erosivat II Internationalesta. Lokakuun vallankumouksen vaikutuksesta kasvoi sodan jälkeän vallankumouksellinen nousu, mutta kapitalismi koki kaikissa maissa kriisikautta.

Auttaakseen eri maiden nuoria kommunistisia puolueita pääsemään selville virheistään ja korjaamaan ne nopeasti Lenin kirjoitti jo ennen Kominternin II kongressia kuuluisan kirjansa

„„Vasemmistolaisuus” lastentautina kommunismissa”, josta tuli kaikkien maiden kommunistien käsikirja ja toimintaohje.

Bolševikkipuolueen ja Venäjän kolmen vallankumouksen historiallisen kokemuksen sekä kansainvälisen työväenliikkeen kokemuksen perusteella Lenin kehitteli tuossa pienessä kirjassa nerokkaasti kommunististen puolueiden strategian ja taktiikan peruskysymykset ottaen huomioon eri maiden konkreettiset erikoisuudet. Hän ei tietenkään pyrkinyt antamaan reseptiä iki-ajoina siitä, miten kommunistien on missäkin meneteltävä. Siinä suhteessa Lenin aina neuvoi, että on välttämättä otettava tarkoin huomioon konkreettiset olosuhteet, mutta selvää on se, että Leninin kirjan perusasettamuksilla on tavattoman suuri merkitys nykyiselläkin ajankohdalla.

Tärkein kirjassa ilmaistu Leninin huolenpito kohdistui sellaisten taistelukykyisten kommunististen puolueiden järjestämiseen, joilla olisi yhteys joukkoihin, ilman sellaisia puolueita on mahdotonta sosialismin voitto. Lenin neuvoa kommunisteja menemään kaikkialle, missä on joukkoja, ja työskentelemään kaikkialla niiden parissa. Hän varoittaa erikoisesti puoluetta lahkolaisuus- ja kaavanoppineisuusvaarasta.

Tuo kirja on erinomainen vielä siksi, että Lenin antoi siinä nerokkaan mallinäytteen, osoitti menetelmän, miten teoria pitää yhdistää käytäntöön politiikassa ja taktiikassa. Kaikki hänen kirjansa teoreettiset asetukset vahvistetaan tosioloista otetuilla esimerkeillä tai on ne johdettu suoraan käytännöstä ja historian kokemuksesta. Leninin kirjalla oli suuri osuus Kominternin lähimmän kongressin valmistelemisessä.

Kominternin II kongressi kokoontui heinäkuussa 1920. Siellä oli saapuvilla 37 maan edustajia. Kongressi avattiin Pietarissa, minne Leninkin saapui edustajien mukana.

Lokakuun Suuren vallankumouksen kehdon — Pietarin työläiset ottivat johtajansa ja kongressin edustajat vastaan järjestämällä suuren juhlakulkueen. Talvipalatsin torilla pidettiin valtavan suuri joukkokokous, jossa puhui Lenin. Muistan, miten juhlakulkueen kärkijoukossa asteli yhdessä muiden edustajien kanssa Vladimir Iljitš punainen ruseetti ja neilikka napinreikään pistettyinä; hän oli hilpeällä mielellä, iloinen ja nähtävästi erittäin tyytyväinen, kun vihdoinkin oli toteutunut hänen haaveensa työväenluokan uuden, vallankumouksellisen kansainvälisen järjestön luomisesta. Hänen rinnallaan asteli M. Gorki.

Kongressi avattiin Taurian palatsissa suuren innostuksen vallitessa. Sen on kuvannut siveitimellään erinomaisen hyvin silloin salissa ollut mainio neuvostotaidemaalari Brodski. Eri maiden edustajistot: englantilaiset, saksalaiset, ranskalaiset, italialaiset, espanjalaiset, kiinalaiset, japanilaiset, hindut, neekerit, arabialaiset ja muut sijoittautuivat saliin erillisinä ryhminä.

Puhuttiin monia eri kieliä, laulettiin kansallislauluja, etenkin italialaisten ja ranskalaisten joukossa.

Muistaakseni heti sen jälkeen, kun oli valittu kongressin puhemiehistö, jonne tuli myös Lenin, ja ryhdyttiin vahvistamaan työjärjestystä, Vladimir Iljitš katseli saliin, ponnahti yhtäkkiä puhemiehistön pöydän takaa ja välittämättä istunnon juhlallisuudesta kiiruhti salin päähän. Lenin oli huomannut jossain kaukana entisen toverinsa. En enää muista tarkkaan, luullakseni siellä oli Šelgunov — Iljitšin vanha ystävä ja toveri. Lenin kiiruhti hänen luokseen, painoi hänet lujaan syleilyynsä ja suuteli monta kertaa. Koko sali nousi seisomaan, puhkesi kunnianosoitusten myrsky, eikä kukaan nähnyt siinä mitään kummaksuttavaa. Jos sen olisi tehnyt joku muu, niin se olisi aiheuttanut ihmettelyä, mutta sellainen oli aivan luonteenomaista ja luonnollista Leninille, joka oli tavoiltaan niin vaatimaton ja sydämellinen.

M. I. Kalininin jälkeen, joka tervehti kongressia Neuvostovenäjän työläisten ja talonpoikien nimessä, annettiin puheenvuoro V. I. Leninille kansainvälisen tilanteen selostamista varten. Salin yleisö otti hänet vastaan myrskyisin suosionosoituksin ja huutaen eri kielillä: „Eläköön Lenin!“. Hän ei voinut alkaa puhettaan pitkään aikaan vaikka kuinka yritti keskeyttää myrskyisät kunnianosoitukset.

Lenin alkoi selostuksensa kansainvälisen tilanteen arvioinnista. Hän teki syvällisen marxilaisen analyysin valtioiden taloudellisista ja poliittisista suhteista vuosien 1914—1918 ensimmäisen maailmansodan kaudella ja sitä seuranneesta imperialismin ristiriitojen jyrkästä kärjistymisestä. Tuon analyysin perusteella Lenin muotoili johtopäätökset ja Kommunistiseen Internationaleen kuuluvien proletaristen puolueiden edessä olevat tehtävät.

V. I. Lenin sanoi, että koko muodostuneen kansainvälisen tilanteen perustana ovat imperialismin taloudelliset suhteet. XX vuosisadan kuluessa on määräytynyt täydelleen tuo uusi, kapitalismin korkein ja viimeinen vaihe. Imperialismin luonteenomaisimpana, oleellisimpana piirteenä on se, että pääoma on saavuttanut valtavat mittasuhteet, vapaan kilpailun tilalle on tullut monopoli. Mitättömän pieni joukko monopolisteja on anastanut kokonaisia teollisuusaloja eikä vain erillisissä maissa, vaan koko maailmassa. Tällä pohjalla on kehittynyt ennennäkemätön suurien pankkien, finanssikuninkaiden ja finanssimagnaattien pienen ryhmän herruus.

Koko maapallo osoittautui jaetuksi ei ainoastaan siinä mielessä, että suurokapitalistit olivat anastaneet raaka-ainelähteet ja tuotannonvälineet, vaan myöskin siinä mielessä, että siirtomaiden jakaminen alustavasti oli päättynyt.

Tuosta koko maapallon jakamisesta, sanoi Lenin, tuosta kapitalistisen monopolin herruudesta, tuosta suurten pankkien mitättömän pienen määrän — kaksi, kolme, neljä, enintään viisi pankkia valtiota kohden — kaikkivallasta kehittyi väistämättömästi ensimmäinen imperialistinen maailmansota. Tuota sotaa käytiin koko maapallon uudelleenjakamisesta, kysymyksessä oli se, mikä suurvaltojen ryhmä saa mahdollisuuden ja oikeuden koko maailman ryöstämiseen, tukahduttamiseen ja riistämiseen. Sodan tuloksena oli kaikkien kapitalististen ristiriitojen tavattoman suuri kärjistyminen: me näemme siirtoma- ja sotilaallisen sortopolitiikan uusiintuvan vieläkin pahempana kuin aikaisemmin. Eivätkä ainoastaan siirtomaat, voitettut maat joudu riippuvaiseen asemaan, vaan myöskin jokaisen voittajamaan sisällä ovat ristiriidat kärjistyneet entistä enemmän. Sitä osoittaa tavaton epäsuhde, mikä on työpalkkojen ja hintojen kasvun välillä. Työläiset vakuuttuvat kokemuksestaan, että kapitalistit ovat hyötäneet suunnattomasti sodasta ja panevat kulut ja velat työläisten niskoille. Mitättömän pienen ihmisryhmän rikkaus on kasvanut tavattomasti, ennenkuulumaton ylellisyys ylittää kaikki rajat, mutta samanaikaisesti yhä voimistuu työväenluokan puutteenalaisuus.

Vahvistaakseen väittämänsä Lenin vetosi Keynesiin — englantilaiseen diplomaattiin, jonka bolševikkivihastaan huolimatta oli tunnustettava, että Eurooppa ja koko kapitalistinen maailma kulkivat sodan ja Versailles'in rauhan jälkeen perikatoaan kohti. Kapitalistiset valtiot asettavat kaikissa asioissa toisilleen esteitä. Alueiden ja markkinain jaosta on niiden välillä käynnissä vimmatu kiista. Nuo kriisin taloudelliset juuret ovat perussyynä siihen, miksi Kommunistinen Internationale saavuttaa loistavaa menestystä.

Edelleen Lenin sanoi: tulimme nyt kysymykseen, joka koskee vallankumouksellista kriisiä vallankumouksellisen toimintamme perustana. Ja tässä on ennen kaikkea pantava merkille kaksi laajalle levinnyttä virhettä. Toisaalta porvarilliset taloustieteilijät kuvaavat tuon kriisin tavalliseksi „levottomuudeksi”. Vallankumousmiehet puolestaan yrittävät joskus todistella, että kriisistä ei ole kerrassaan mitään ulospääsyä. Se on erehdys. Tilannetta, josta ei ole kerrassaan mitään ulospääsyä, ei ole olemassa. Porvaristo menettelee kuin julkea ja järkensä menettänyt ryöväri, se tekee tyhmyyden toisensa jälkeen kärjistäen tilannetta ja jouduttaen omaa perikatoaan. Tuo kaikki on totta. Mutta ei voida todistella, ettei ole kerrassaan mitään mahdollisuutta, etteikö se joillakin myönnytyksillä herpaannuttaisi jonkinlaista riistettyjen vähemmistöä, etteikö se tukahduttaisi sorrettujen ja riistettyjen jonkin osan jotain liikettä tai kapinaa. Sen ennakoita todisteleminen, ettei ole kerrassaan mitään

ulospääsyä, olisi pelkkää pedanttisuutta, käsitteillä ja sanoilla leikittelemistä. Oikeana todisteena tässä ja samantapaisissa kysymyksissä voi olla vain käytäntö.

Porvarillinen järjestelmä kokee kaikkialla maailmassa kriisiä. Vallankumouksellisten puolueiden käytännöllä on nyt todistettava, että niillä on riittävästi tietoisuutta, järjestyneisyyttä, yhteyksiä riistettyihin joukkoihin, päättäväisyyttä ja kykyä voidakseen käyttää tuota kriisiä menestyksellistä, voitokasta vallankumousta varten. Paljastaen Englannin riippumattoman työväenpuolueen johtajan Ramsay MacDonaldin porvarillisen sovittelekannan ja ivaten purevasti erästä II Internationalen teoreetikkoa — Otto Baueria, Lenin perusteli selostuksessaan syvällisesti ja teoreettisesti sen, mistä johtuu opportunismien elinvoimaisuus imperialismien maissa. Hän sanoi: kapitalistiset maat ovat luoneet ja luovat kulttuuriaan sen nojalla, että voivat elää miljardien sorrettujen ihmisten kustannuksella, sillä niiden maiden kapitalistit saavat siirto- ja riippuvaisten maiden kansojen ryöstämisen kustannuksella paljon enemmän kuin mitä he voisivat saada voittona oman maansa työläisten ryöstämisestä. Nuo miljardeihin nousevat ylivoitot, joista pääoma käyttää osan työväenluokan huippukerroksen lahjomiseen, ovatkin sinä taloudellisenä perustana, jonka varassa opportunismi työväenliikkeessä pysyttelee.

Opportunismi työväenliikkeen huippukerrostien keskuudessa ei ole proletaarista, vaan porvarillista sosialismia, sanoi Lenin. Käytännön perusteella on todistettu, että opportunistiseen suuntaukseen kuuluvat työväenliikkeen toimihenkilöt ovat parempia porvariston suojelijoita kuin itse porvarit. Elleivät he johtaisi työläisiä, niin porvaristo ei voisi säilyttää asemaansa.

Meillä, sanoi Lenin selostuksessaan edelleen, on täällä kongressissa paljon siirtomaiden vallankumouksellisen liikkeen edustajia. Tämä on vasta heikkoa alkua, mutta tärkeää on jo se, että on tuo alku. Tässä kongressissa tapahtuu kapitalististen maiden, edistyneimpien maiden vallankumouksellisten proletaarien yhteenliittyminen niiden maiden vallankumouksellisten joukkojen kanssa, joissa proletariaattia ei ole tai on kovin vähän, Idän siirtomaiden sorrettujen joukkojen kanssa. Koko maailman imperialismi tulee tuhoutumaan, kun kaikkien maiden riistettyjen ja sorrettujen työläisten vallankumouksellinen rynnistys, voitettuaan pikkuporvarillisten aineiden vastarinnan ja työväenaristokratian mitättömän pienen huippukerroksen vaikutuksen, yhtyy ihmiskunnan satojen miljoonien vallankumoukselliseen rynnistykseen, ihmiskunnan, joka tähän saakka on ollut historian ulkopuolella ja jota on pidetty vain historian objektina. Lenin päätti selostuksensa lausumalla olevansa varma proletaarisen vallankumouksen voitosta koko maailmassa. Hänen loppu-

sanansa hukkuivat kauan jatkuneisiin suosionosoituksiin ja „Kansainvälisen” laulamiseen.

Leninin selostus nostatti suuren innostuksen kongressissa. Selostuksen jälkeen esittivät tervehdyksiä ja lyhyitä tiedotuksia toveri Rosmer Ranskan työläisiltä, toveri Marchlewski Puolan työläisiltä ja useat muut eri maiden edustajat.

Kongressi jatkoi työtään Moskovassa. Lenin piti kongressissa erittäin tärkeän selostuksen kansallisuus- ja siirtomaa-kysymyksestä. Tuossa selostuksessa hän tähdensi erikoisesti, että teesiemme perusajatuksena tulee olla sen osoittaminen, mikä ero on sorrettujen ja sortavien kansakuntien välillä. Me korostamme tuota eroavaisuutta, sanoi Lenin, kun taas II Internationale ja porvarillinen demokratia tietoisesti hämäävät sitä.

Hän sanoi, että maailmanpolitiikan kaikki tapahtumat keskittyvät kiertämättömästi yhden keskeisimmän kohdan ympärille, nimenomaan koko maailman porvariston taisteluun Neuvostotasavaltaa vastaan. Neuvostotasavallan on välttämättömästi ryhmitettävä ympärilleen toisaalta kaikkien maiden edistyksellisten työläisten liike ja toisaalta siirtomaiden ja sorrettujen kansallisuksien kansallinen vapausliike.

Lenin antoi selostuksessaan ja teeseissään selvän vastauksen kysymykseen siitä, minkälaisissa olosuhteissa kommunistiset puolueet voivat ja minkälaisissa olosuhteissa niiden tulee tukea kansallista porvarillis-demokraattista liikettä takapajuisissa maissa. Hän kehitteli myös erittäin tärkeää ajatusta siitä, että voittaneen sosialismin maan proletariaatin avulla voivat muut maat siirtyä määrättyjen kehitysvaiheiden kautta kommunismiin sivuuttaen kapitalismin.

Kongressissa esiintyivät Saksan riippumattoman puolueen edustaja ja Italian sosialistien edustaja koettaen puolustella opportunistisia katsantokantojaan. Lenin arvosteli ankarasti heidän asennettaan osoittaen, ettei heidän katsomuksillaan ole mitään yhteistä meidän tehtäviemme kanssa. Tuossa yhteenotossa opportunistien kanssa Lenin esitti erittäin tärkeitä ajatuksia siitä, mikä perinpohjainen eroavaisuus on kommunistien ja opportunistien suhtautumisessa sellaisten kysymysten ratkaisuun kuin vallan valtaaminen proletariaatin käsiin, agrari-kysymys, kysymys vallankumouksellisen työn suorittamisen välttämättömyydestä ja mahdollisuudesta silloin, kun ei ole vallankumouksellista tilannetta, ja monia muita tärkeitä ajatuksia.

Kongressissa esiintyneiden opportunistien oli pakko lähteä kotiinsa mitään hyötymättä saatuaan ensin perusteellisen löylytyksen Leniniltä ja kielteisen vastauksen Kominterniin hyväksymisestä. Leninin heistä antama arvio osoittautui oikeaksi. He kaikki — nuo herrat Crispient, Dittmanit, Serratit ja muut

heidän kaltaisensa — menivät pian barrikadin toiselle puolelle, alkoivat taistelun kommunismia vastaan.

Pitäen erikoista huolta proletariaatin toimintojen yhtenäisyydestä Lenin arvosteli myös kongressissa esiintyneitä „vasemmistoaineisia” niiden väärän aseriteen takia kysymyksissä, jotka koskevat ammattiliitoissa suoritettavaa työtä ja porvarillisiin parlamenteihin kuulumista, sekä lahkolaisuuden aineiden ja joukoista vieraantumisen takia.

Erittäin tärkeä merkitys oli Leninin esiintymisillä puoluetta koskevista kysymyksistä. Puheissaan ja teeseissään hän sanoi, että me emme tarvitse II Internationalen tyyppisiä puolueita, me tarvitsemme uudentyypisiä puolueita, joilla olisi vakituisesti todellinen yhteys joukkoihin ja jotka osaisivat johtaa noita joukkoja. Vain kommunistinen puolue, jos se todellakin on vallankumouksellisen luokan etujoukko, jos siihen kuuluu tuon luokan parhaat edustajat, jos se on kokoonpantu sitkeän vallankumoustaistelun kokemuksen valistamista ja karaisemista, täysin tietoisista ja uskollisista kommunisteista, jos tuo puolue on kyennyt yhdistämään itsensä erottamattomasti oman luokkansa elämään ja tuon luokan kautta koko riistettyjen joukkoon, kyennyt saamaan tuon luokan ja tuon joukon täydellisen luottamuksen, — vain sellainen puolue kykenee johtamaan proletariaattia kaikkein ankarimmassa, ratkaisevassa, viimeisessä taistelussa kaikkia kapitalismin voimia vastaan.

Toisaalta vain sellaisen puolueen johdolla proletariaatti kykenee kehittämään vallankumouksellisen rynnistyksensä koko mahdin täyteen mittaan ja tehdä merkityksettömäksi kapitalismin turmeleman työväenaristokratian pienen vähemmistön eittämättömän välinpitämättömyyden ja osittain myös vastarinnan; vain sellaisen puolueen johdolla se kykenee kehittämään täyteen mittaan koko voimansa, joka on kapitalistisen yhteiskunnan taloudellisen järjestelmän vuoksi sinänsä mittaamattomasti suurempi kuin proletariaatin osuus väestössä.

Kaikkien III Internationalen yhtyvien puolueiden, sanoi Lenin, tulee hinnalla millä hyvänsä toteuttaa elämässä tunnukset: „Syvemmälle joukkoihin!”, „Kiinteämmäksi yhteys joukkoihin!”, tarkoittaen joukoilla kaikkia työtätekeviä ja pääoman riistonalaisia, varsinkin järjestymättömiä, valistumattomia ja sorreituimpia väestökerroksia. Joukkoihin, sanoi Lenin, on opittava suhtautumaan erittäin kärsivällisesti ja varovasti, jotta voitaisiin ymmärtää noiden joukkojen jokaisen kerrostuman, ammattialan jne. erikoisuudet, psykologian omalaatuiset piirteet. Kommunistien velvollisuuksiin kuuluu arvostella julkisesti liikkeensä heikkouksia selviytyäkseen niistä nopeasti ja perinpohjaisesti eikä olla vaiti.

Näillä ja muilla Leninin asettamuksilla puolueesta oli tavattoman suuri merkitys kaikkien maiden kommunistisille puolueille, myöskin meidän puolueellemme.

Kaikkia hämmästytti Leninin tavaton aktiivisuus ja se, että hän tiesi tarkoin eri maiden ja puolueiden silloisen tilanteen. Lenin esiintyi melkein kaikista työjärjestyksessä olleista kysymyksistä ja osallistui kongressin monien valiokuntien työhön. Kuunnellessaan tarkkaavaisesti puhujia hän saattoi tehdä välihuomautuksia ja vastata kysymyksiin. Hänet voitiin nähdä istumassa puhemiehistön korokkeelle vievillä portailla ja kirjoittamassa muistioon. Halliten useita ulkomaankieliä hän piti muutamia puheita saksan kielellä.

Perusselostuksensa alussa Lenin huomautti, ettei hän aio toistaa teesejään, jotka on painettu ja jaettu edustajille. On kuitenkin sanottava, että nuo teesit Kominternin perustehtävistä ovat asiakirja, jolla on poikkeuksellisen suuri merkitys.

Lenin kirjoitti myös teesit kansallisuus- ja agrarikysymyksestä ja teesit Kominterniin hyväksymisen ehdoista. Perusteesten ohella ne muodostavat yhtenäisen asiakirjan. Kommunististen puolueiden tehtävät ja taktiikka luonnehditaan niissä niin selvästi ja voimakkaasti, että voidaan liioittelematta sanoa niiden muistuttavan Marxin ja Engelsin kirjoittamaa „Kommunistista manifestia”.

Noita teesejä on vaikea esittää lyhyesti. Ne pitää lukea ja tutkia kokonaan, että voitaisiin arvostaa niiden tavattoman suuri historiallinen merkitys. Niissä on esitetty tyhjentävästi imperialismin luonnehtiminen, proletariaatin diktatuurin klassillinen määrittelemine, niissä on arvioitu proletariaatin luokkavoimat ja proletariaatin mahdolliset liittolaiset sekä osoitettu työväenluokan ja talonpoikaiston liiton välttämättömyys, määritelty kommunistisen liikkeen selvä ohjelma, strategia ja taktiikka.

Leninin kongressissa pitämillä puheilla ja hänen teeseillään oli suuri merkitys kommunistisille puolueille ja koko työväenliikkeelle. Voidaan sanoa suoraan: ellei tiedetä ja lueta uudelleen Leninin II kongressissa esittämiä teesejä ja hänen puheitaan sekä hänen kirjaansa „„Vasemmistolaisuus” lastentautina kommunistisissa”, ei voida päästä kunnolla selville nykyisen kansainvälisen tilanteen monista kysymyksistä eikä käsittää niitä.

LENIN PUHUNA

Minusta tuntuu välttämättömältä kuvata muutamain sanoin Leniniä puhujana, hänen puhetyyliään ja puheiden luonnetta.

Ottakaamme vaikkapa hänen selostuksensa puolueen IX, X ja XI edustajakokouksessa sekä konferensseissa ja Kominternin kongresseissa. Hän puhui tavallisesti noin tunnin, joskus vähän

kauemmin. Vaikka hänen esiintymisensä olivat lyhyitä, jäi aina kuitenkin sellainen vaikutelma, että hän sanoi kaiken tarpeellisen; kaikki muu, mistä hän mainitsi vain ohimennen tai jätti kokonaan sanomatta, oli toisarvoista. Tämä siksi, kun hän puhui aina pääasiasta, valitsi perusrenkaan, johon pitikin kiinnittää koko huomio. Hänen puheensa oli eheä, ikäänkuin järkäle, kuin metallikimpale. Hän asetti perustehtävän, ja kaikki muut hänen koskettelemansa kysymykset olivat yhteenpunoutuneita. suoranaudessa yhteydessä pääajatukseseen, yksi ajatus oli kiinteässä, erottamattomassa yhteydessä muihin.

Tavallisesti hän puhui joko ilman mitään muistiinpanoja tai hänellä oli käsissään vain pieni paperi, siihen oli hahmoteltu puheen luonnos merkintöinen ja kysymyksineen, joista hän aikoi puhua. Niinpä Lenin astuu esiin pitääkseen selostuksen; hänellä on lyhyt konsepti, mutta siihenkin hän vilkaisee hyvin harvoin puheensa aikana. Kaikesta päätellen hänen puheensa ei suinkaan ole mikään valmisteleman esiintyminen, vaan se on pitkäaikaisen, ennakolta tapahtuneen ajatustyön tulos. Hän on harkinnut edeltäkäsikin kaikki perusajatukset, mutta todistelut syntyvät suurimmalta osaltaan vasta puhujalavalla. Hänellä oli tavattoman hyvä muisti ja suunnaton tietomäärä, hän oli mainio dialektiikko, ja siksi hän hämmästytti kaikkia vapaalla esiintymisellään ja rautaisella logiikalla, harvinaisella kyvyllä kuvata tapahtumat kaikinpuolisesti ja nähdä kauas niiden vastainen kehittyminen.

Hänen puhetyylinsä ei ollut teesityyliä. Puhe oli tavattoman vilkasta, teräväjärkistä, sattuvaa ja aina syvällisen periaatteellista. Teoreettiset väittämät punoutuivat yhteen käytäntöön pohjautuvien käsitysten ja perustelujen kanssa. Hänen puheessaan oli tavallisesti runsaasti esimerkkejä ja vertauksia, mutta ei numerotietoja. Varmistaakseen perustelunsa hän käytti usein siivekkäitä sanoja, laajalle kansan keskuuteen levinneitä puheparsia; siinä suhteessa ei nähtävästi kukaan ole käyttänyt hyväkseen rikasta venäjän kielen sanavarastoa niin kuin Lenin.

Erikoisesti hän vilkastui väittelyn aikana, jos joku sattui hänen „hammasteltavakseen”. Aatteelliset vastustajat — opportunistit, menševikit, eserrät ja muut — hän kirjaimellisesti sanoen tuhosi perustelujensa johdonmukaisuudella ja ironialla, hän ivasi näitä sattuvien, pisteliäin sanoin. Väittelyn aikana hän ikään kuin ohimennen esitti syvällisiä, nerokkaita ajatuksia. Jos Lenin piti jotain kysymystä erikoisen tärkeänä, niin hän ei pelännyt toistamista ja palasi siihen puheensa aikana monta kertaa eri aiheiden yhteydessä.

Luulen, että jokainen tuntee suurta tyydytystä lukiessaan Leninin teoksia. Voidaan kuvitella, millainen tunne valtasi jokaisen Leniniä kuunnellessa! Puheensa aikana hän vilkastui

kokonaan ja oli aina liikkeessä. Tavallisesti hän ei käyttänyt esiintyessään puhujalavaa, se näytti ahdistavan häntä. Niinpä hän nousee puhujalavalle pitääkseen selostuksen, mutta jo ensimmäisten lauseiden jälkeen lähtee sieltä pois. Hän ikään kuin rynnistää eteenpäin, siirtyy paikasta toiseen ja puhuessaan elehtii vilkkaasti käsillään, kumartuu ja suoristautuu ajatuksenkulusta riippuen, koettaen saada kuuntelijat käsittämään paremmin perustelunsa. Hänen koko olemuksensa huokuu tarmoa ja tavatonta sisäistä voimaa.

Esiintyipä Lenin missä tahansa — edustajakokouksissa tai joukkokokouksissa, hän valloitti heti ensimmäisillä sanoilla kuulijakunnan puolelleen, lumosi sen; kaikki katseet ja koko huomio keskittyi jännittyneesti puheen loppuun saakka Leniniin. Siihen vaikuttivat kysymyksen tärkeys, se suoruus, totuudenvoima, syvä vakaumuksellisuus ja innostus, jotka kaikuivat jo puheen ensi lauseista ja jotka liittyivät Leninin valtavaan persoonalliseen tenhovoimaan ja hänelle osoitettuun luottamukseen.

Viholliset pelkäsivät hänen uskomattoman mahtavaa totuudenvoimaansa. Ja nytkin Leninin sana saa vapisemaan kaikki ja kaikenlaiset sosialismin viholliset. Mutta samanaikaisesti hän on ollut ja jää edelleenkin tavattoman läheiseksi, kalliiksi koko maailman tavallisille ihmisille.

Hänen puheensa oli aina hyvin yksinkertaista muodollisesti, mutta syvällistä sisältönsä puolesta; se liittyi todellisuuteen, kysymyksiin, jotka koskivat miljoonia ihmisiä. Siksi jokainen käsitti heti hänen puheensa.

Hänen puheissaan, samoin kuin kirjoituksissaankaan, ei ole abstraktisia järkeilyjä tai väittämiä. Leninin lausumat teoreettiset ajatukset oli aina sidottu elämään, hän liitti niihin elämästä otettuja esimerkkejä. Hänen jokaisessa puheessaan tai kirjoituksessaan on aina jotain uutta, omaperäistä, ja vieläpä aikaisemminkin esitetty ajatus toistuu uudessa muodossa tai toisessa yhteydessä.

Hän saattoi puhuessaan olla katsahtamatta muistiinpanoihin, mutta ei voinut unohtaa kelloaan, jota hän tavallisesti piti kädessään ja johon hän tuon tuosta vilkaisi, ettei vain puhuisi liian kauan, ja jos hänen laskujensa mukaan aika alkoi olla lopussa, niin hän alkoi huomattavasti kiirehtiä.

Hänen puheensa ei ollut tasaista: hän esitti kehotuksia, puhui keskustelusävyssä ja harkitsevasti. Niinpä hän puhui yleismaailmallisesta pääomasta saavuttamastamme Lokakuun voitosta tai kansalaissodasta, suurista sosialistisen rakennustyön tehtävistä. Hän puhui niistä innostuneena ja paatoksella. Mutta tuo päätös ei ollut sellaista kuin kaunopuhujilla, siinä ei ollut hituistaakaan liioittelua. Lenin ei voinut sietää teennäisyyttä, fraasikeikailua tai teeskenneltyä päätöstä. Hänen puheissaan päätös oli

todellista proletaarisen vallankumouksen suurten voittojen heijastusta. Samalla hän puhui aina rehellisesti puutteistamme ja vaikeuksistaamme, jotka piti voittaa jostain tehtävää ratkais- taessa.

On vaikea löytää tarkkaa määritelmää Leninin esiintymisille. Ne olivat eteenpäin pyrkimistä, kehotusta. Puhuipa hän menes- tyksistä, epäkohdista tai tehtävistä, hän ikään kuin kutsui aina eteenpäin. Leninin jokaisen puheen jälkeen ihmiset tunsivat tavatonta tyydytystä, tuli helppo olla, kaikki näytti valoisalta ja selvältä.

LENIN KOKOUKSISSA

Lopuksi minun on kuvattava Leniniä vielä sellaisena, millai- sena näin hänet vuosien 1920—1922 aikana jokapäiväisen uutтерan toiminnan oloissa, puolueen Keskuskomitean ja Työ- ja Puolustusneuvoston kokouksissa, joissa Lenin oli puheen- johtajana.

IX edustajakokouksen jälkeen Keskuskomitea oli pieni — siinä oli 19 jäsentä. Se kokoontui melko usein. Sitä paitsi jou- duin usein olemaan läsnä KK:n Politbyroon istunnoissa. Työ- ja Puolustusneuvosto kokoontui Leninin puheenjohtolla vähintään kerran viikossa. Siihen kuului kaikkiaan 10—12 tärkeimpien talousalojen kansankomissariaattien johtajaa. Kuuluin jonkin aikaa (1920—1921) Työ- ja Puolustusneuvostoon Yleisvenäläi- sen Ammattiliittojen Keskusneuvoston edustajana.

Siihen aikaan oli suurena vitsauksena kokouksista myöhäs- tyminen. Lenin oli täsmällinen. Määräaikana hän oli aina istuntosalissa tai työskenteli huoneessaan odotellen toisten saapumista.

Mitä kokouksen johtamiseen tulee, niin Lenin oli aika ankara; oikeastaan ei erikoista ankaruutta tarvittukaan: tavaton kunnioi- tus Leniniä kohtaan takasi täyden järjestyksen. Puheenvuoroja ja selostuksia varten Keskuskomiteassa sekä Työ- ja Puolustus- neuvostossa säädetty aika oli 3—5 minuuttia; tuota määräaikaa noudatti tarkasti ennen kaikkea Lenin. Hänen edessään oli aina sekuntikello, ja hän osoitti heti kelloa, jos puhuja ylitti määrä- ajan. Tupakoimisen hän oli ankarasti kieltänyt, mutta kun tupakkamiehiä oli melko paljon, niin joskus kävi siten, että pöy- dän ympärillä oli vähemmän tovereita kuin salin uunin luona, minne kokoonnuttiin, jotta olisi noudatettu Leninin kieltoa ja saatu samalla polttaa. Silloin Lenin hieman moitti meitä ja vaati, että tupakkamiesten piti tulla paikoilleen. Hän huolehti erikoi- sesti siitä, etteivät ihmiset olisi kovin väsyneet kokouksissa. Muistaakseni hänen määräyksestään laitettiin kerran saliin eräänlainen koje ilman otsoimiseksi, ja hänen työhuoneessaan

oli suuri vihreä palmu, joka valtasi miltei kolmanneksen huoneesta.

Sanottakoon, että kokouksissa noudatetusta ankaruudesta ja järjestyksestä huolimatta siellä ei tuntunut pingoittuneisuutta, vaan vallitsi vapaa, toverillinen ilmapiiri. Lenin oli vaativainen, mutta hänen suhtautumisessaan ihmisiin ei ollut koskaan mitään ärsyttävää tai loukkaavaa. Jokainen puhui mitä ajatteli pelkäämättä, että hänet keskeytetään työkeästi. Leninin kanssa voi väitellä aivan vapaasti mistä kysymyksestä tahansa, ja sellaisia väittelyjä olikin. Hän ei milloinkaan pitänyt omaa mielipidettään kiistattomana ja kuunteli aina tarkkaavaisena toistenkin todistelua.

Lenin ei herättänyt läsnäoleissa mitään arkuudentunnetta; sanoisnpa, että apukysymyksen avulla hän pikemminkin sai aikaan aloitteellisuutta ja halun ilmaista vapaasti ajatukset, ja jos toinen puhui jotain mielenkiintoista, niin hän kuunteli aina tarkkaavaisena. Samanaikaisesti hän ei milloinkaan jättänyt huomiotta mitään sellaista, mikä oli periaatteellisesti väärin. Kun asia koski periaatteellisia kysymyksiä, niin Lenin oli sääli-mätön kaikkia niitä kohtaan, jotka koettivat luopua näkökannoistamme, rikkoo bolševistisiä periaatteita. Siinä hän ei ottanut huomioon näiden henkilöiden asemaa eikä läheisiä työsuhteita.

Lenin oli erittäin huumorintajuinen ja hänen naurunsa oli kovin tarttuvaa. Sattui tällaistakin: Keskuskomitean istunnoissa M. I. Kalininin tapana oli (sanottakoon, että kaikesta ulkonaisesta vaatimattomuudestaan huolimatta hän oli eräs puolueen ja valtion nerokkaimpia toimihenkilöitä ja yksi niistä harvoista, joissa yhdistyi korkea kulttuuri, rikas vallankumouksellinen kokemus ja käytännössä hankittu elämänviisaus) mielipidettään esittäessään sanoa tokaista jotain niin konstikasta ja originellia, että kaikki nauroivat pakahtuakseen, varsinkin Lenin. Hän nauroi kyynelsilmin ja kertasi: „Mitä, mitä Te, toveri Kalinin, sanoitte?” — ja taas hän nauroi iloisesti. Sellaista tapahtui käsiteltäessä tärkeitä sisäisen ja kansainvälisen politiikan kysymyksiä.

Joskus kokouksen aikana Lenin heittäytyi takakenoon korituolessa vaipuen mietteisiin, toisinaan hän taas kumartuneena kirjoitti nopeasti jotain muistiin ja teki merkintöjä. Näkyi että hänen ajatuksensa kääntyivät hetkeksi pois esillä olevista asioista ja keskittyivät joihinkin muihin kysymyksiin.

Hän oli kovin säästäväinen ajan suhteen eikä pitänyt siitä, että sitä haaskattiin pitkiin järkeilyihin. Itse hän puhui lyhyesti rajoittuen joskus pelkästään suusanallisiin ehdotuksiin, tai sitten kirjoitti ne kiireesti kokouksen aikana paperilappuselle.

Jos hän huomasi jonkun esittävän oikeita johtopäätöksiä, niin hän puheenjohtajana ei milloinkaan koettanut muotoilla niitä

omin sanoin, vaan kääntyi heti puhujan puoleen: „Olkaa hyvä ja sanelkaa ehdotuksenne”. Istuntojen puheenjohtajana Lenin ei milloinkaan asettanut sellaista vaatimusta, että hänen mieli-pidettään pidettäisiin ratkaisevana. Jos oli vähänkin mielipide-eroavaisuutta ja erimielisyyttä ehdotuksiin nähden, niin äänes-täminen oli sääntönä kaikissa Keskuskomitean ja Työ- ja Puolustusneuvoston kokouksissa. Lenin pyrki aina pääasiaan, siihen, että kaikki ymmärtäisivät ja vakuuttuisivat, että tehtävän perustelut tai asettaminen olivat oikein, ja juuri sen tuleekin aina olla oikeiden päätösten perustana.

Olivatpa olosuhteet vaikka kuinka vaikeat ja tunsipa Lenin itsensä kuinka huonovointiseksi tahansa, en nähnyt häntä istun-noissa milloinkaan synkkänä tai edes jurona. Sellainen elämän-haluinen luonne Leninillä oli. Mutta hän suorastaan raivosi, kun sai tietää täyttämättä jääneistä päätöksistä, epätunnollisesta asiaan suhtautumisesta, puolue- tai vaitiokurin rikkomisesta. Sellaiselle työntekijälle hän antoi heti aika kyytiä ja vaati ryhtymään mitä ankarimpiin kuritoimenpiteisiin.

Työ- ja Puolustusneuvoston tehtäväpiiriin kuului siihen aikaan kaikki kysymykset, jotka koskivat elintarvikkeita, poltto-ainetta, teollisuutta, kulkulaitosta, huoltoa, armeijaa ja monet muut kysymykset. Ajat olivat vaikeat. Piti huolehtia jokaisen viljavaunun kulkuvuorosta, jokaisen elintarvikkeita, poltto- ja raaka-ainetta kuljettavan vaununlastin jakelusta. Paitsi ensimmäisten — Volhovin ja Kaširan — neuvostosähköasemien raken-tamista koskevia kysymyksiä Työ- ja Puolustusneuvoston käsit-telemien kysymysten joukosta saattoi löytää sellaisiakin kuin Punaisen Armeijan varustelu — virsuilla.

Lenin vaati aina tarkkoja tietoja ja hyväksytyjen päätösten ehdotonta täyttämistä. Siksi istunnot alkoivat joskus suoraan hyväksytyjen päätösten toimeenpanon tarkistamisesta ja ilmoit-tuksista, jotka koskivat hankinnoissa, junien liikennöimisessä ja huollossa vallitsevaa tosiasiallista tilaa. Luettelointi oli melko huonoa, ja syylliset, varsinkin Elintarvikeasiain kansankomis-sariaatin työntekijät ja kulkulaitoksen työntekijät, saivat Leniniltä melko usein nuhteita toimeenpanon tarkistamisen puuttumisesta ja epätarkoista tiedoista. Kokouksessa tuli kuu-mat oltavat siitä, kun Lenin löylytti asiain vitkuttelusta ja pelkästään huolimattomasta suhtautumisesta täytäntöönpanon tarkistamiseen.

Hän ei voinut sietää yleistä järkeilyä, jossa ei ollut tosi-asioihin perustuvia todisteita eikä konkreettisia ehdotuksia, sellaisissa tapauksissa hän vieläpä keskeyttikin puhujan vaatien täsmällisyyttä ja todella asiallisia ehdotuksia. Mutta saman-aikaisesti Lenin osasi paremmin kuin kukaan muu kuunnella

silloinkin, kun hänelle oli jo selvää asiaan suhtautuminen. Hän vain hymyili siristäen toista silmänsä ja katsellen ovelasti.

Kaikki käsittivät, millainen auktoriteetti hänellä oli, millainen ratkaiseva merkitys oli hänen sanallaan tai ehdotuksellaan. Sen tiesi tietysti hän itsekkin. Mutta hän kuunteli aina tarkkaavaisena toisia ennen lopullisen yhteenvedon tekemistä. Hän ei milloinkaan ratkaissut tärkeitä kysymyksiä ilman Keskuskomiteaa, ilman käsittelyä Keskuskomiteassa. Lenin noudatti tarkoin kollektiivisuutta johtaessaan niin Keskuskomitean kuin Kansankomissaarien Neuvostonkin työtä.

On vielä sanottava siitä, ettei Lenin sallinut sen enempää istunnoissa, kokouksissa, edustajakokouksissa kuin lehdistösäkään oman persoonallisuutensa ja omien ansioidensa ylistämistä ja suurentelemista, hän vastusti marxilaisille vierasta yksilöpalvontaa ja suuttui aina todenteolla, jos sellaista ilmeni vähänkään. Puolue ja joukot olivat hänellä aina ensi sijalla historiallisia tapahtumia arvioitaessa ja edessäolevia tehtäviä ratkaistaessa. Leninin tavaton vaatimattomuus tuli ilmi kaikessa ja aina. Siitä ei tarvitse edes mainita, ettei hänellä ollut hivenenkään vertaa kunnianhimoa; hän oli tuon inhimillisen heikkouden yläpuolella.

Leninin kanssa työskennelleet henkilöt varoivat häneen nähden kaikkea kehumisen tapaista, sillä hän olisi ryhtynyt heti vastarintaan. Hän suuttui silloinkin, kun toverit ja ystävät, jotka tunsivat Leninin jo kauan, yrittivät aivan oikein ja vilpittömästi puhua hänen toimintansa merkityksestä. Osoittaakseni, ettei hän todellakaan pitänyt siitä, kun ihmiset puhuivat hänen ansioistaan puoluetta ja työväenluokkaa kohtaan, esitän seuraavan esimerkin.

Puolueen IX edustajakokouksen erään viimeisen istunnon alussa useat edustajat ehdottivat, että istunto omistettaisiin V. I. Leninin 50-vuotispäivälle, joka oli muutaman päivän kuluttua. Koko edustajakokous otti tuon ehdotuksen vastaan suosionosoituksin. Istunnossa läsnä ollut V. I. Lenin, joka suhtautui ehdotukseen paheksuvasti, nousi seisomaan ja kehotti: „Toverit, laulakaamme mieluummin „Kansainvälinen!”” Muistaakseni kokousväki lauloi yhdessä „Kansainvälisen”, mutta sitten kuitenkin alettiin puhua V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta. Vaikka Leniniä pyydettiin jäämään, hän nousi heti ja meni pois, ja sitten hän pommitti kaiken aikaa työhuoneestaan kokouksen puhemiehistöä kirjelappusilla ja puhelinsoitoilla vaatien lopettamaan pian puheet. Edustajakokous hyväksyi siinä istunnossa päätöksen V. I. Leninin Teosten julkaisemisesta.

Tai sitten toinen esimerkki: IX edustajakokouksen jälkeen, huhtikuun 23 pnä 1920, Moskovan komitea järjesti bolševikkien kokouksen V. I. Leninin syntymän 50-vuotispäivän johdosta. Kokouksessa esiintyi muutamia puhujia. Lenin pyysi, ettei hänen tarvitsisi olla läsnä tervehdyspuheiden aikana ja saapui vasta kokouksen loppuun, ja puheensa hän aloitti toivomuksesta, ettei moisia juhlimisia enää järjestettäisi, ja omisti puheensa puolueen tehtäville. Korostaen vallankumouksemme loistavia menestyksiä ja voittoja Lenin puhui samalla pöyhkeilemisen vaarasta. Jokaisen bolševikin omakohtaisesti ja bolševikkien yhtenäisenä poliittisena puolueena on erikoisesti otettava huomioon tuo vaara, sanoi hän. Edessämme on tavattoman paljon työtä ja tarvitaan ponnisteluja paljon enemmän kuin on tarvittu tähän saakka, sanoi Lenin ja päätti puheensa toivomukseen, ettemme missään tapauksessa asettaisi puoluettamme pöyhkeilevän puolueen asemaan. Sellainen oli hänen juhlapuheensa, josta huokui huolenpito puoluetta kohtaan.

Osoittaakseni sen, että Lenin ei voinut sietää mitään kehumista eikä yksilöpalvonnan ilmenemistä, voin vedota vielä seuraavaan tosiasiaan. Muistan miten vakava keskustelu Leninillä oli M. Gorkin erään kirjoituksen johdosta. Se tapahtui vuonna 1920. Aikakauslehti „Kommunistitšeski Internatsional” julkaisi M. Gorkin kirjoituksen Leninistä. M. Gorki oli kirjoittanut tuon kirjoituksen vilpittömästi, yksinomaan hyvien tunteiden vaikutuksesta Vladimir Iljitšia kohtaan, mutta hän oli kirjoittanut sen omalla tavallaan. Gorkin tapaan, taiteellisin ja filosofisin ilmaisumuodoin. Tutustuttuaan tuohon kirjoitukseen Lenin vaati, että kirjoitus on heti otettava pois tai aikakauslehti pitää takavarikoida. Aikakauslehden numero oli jo lähetetty, ja kysymys takavarikoinnista raukesi. Kuitenkin Lenin vaati Keskuskomitean tiukkaa päätöstä, jossa osoitettaisiin tuollaisten kirjoitusten sopimattomuus ja kiellettäisiin vastedes niiden julkaiseminen aikakauslehdissä. Sellainen Leninin ehdottama päätös hyväksyttiin.

Voidaan puhua loputtomasti Leninin ihmeteltävästä työkyvystä. Tavallisesti hän kirjoitti Keskuskomitean ja Työ- ja Puolustusneuvoston tärkeimmät päätökset ja ohjaavat asiakirjat. Hän kirjoitti Työ- ja Puolustusneuvoston nimissä evästyksen paikallisille neuvostovirastoille — mallinäytteen poliittisesta ja taloudellisesta operatiivisesta johtamisesta. Tuo evästyks oli ohje, mitä kunkin oli tehtävä, ja samalla poliittinen direktiivi.

Lenin ratkaisi kysymykset ja kirjoitti asiakirjat nopeasti, heti, viivyttelämättä. Tässä eräs esimerkki. Vuoden 1921 lopulla, jo X edustajakokouksen ja ammattiliitoista käydyn väittelyn jälkeen (asetuin väittelystä väärälle kannalle, sillä olin viehätynyt ammattiliittojen tuotannolliseen osuuteen, enkä vielä nyt-

kään, 35 vuoden kuluttua, voi kipua tuntematta muistella sitä, vaikka tosiasiansa korjasinkin tuon virheen heti X edustajakokouksen jälkeen) Keskuskomitean täysistunnossa käsiteltiin uudelleen kysymystä ammattiliittojen tehtävistä uuden talouspolitiikan oloissa. Täysistunnossa valittiin päätösten valmistelemista varten valiokunta, johon tulivat Lenin, Rudzutak ja minä. Me odottelimme, että Lenin kutsuu koolle valiokunnan ja antaa ohjeet ehdotusten valmistelemisesta. Mutta muistaakseni täsmälleen kahden kolmen päivän kuluttua saimme häneltä jo heti täysistunnon jälkeen valmiiksi kirjoitetun laajan päätöslauselmaehdotuksen; hän pyysi ilmoittamaan puhelimitse korjaukset. Tutustuttuamme ehdotukseen huomasimme, että asiakirja oli kirjoitettu niin tyhjentävästi, ettei se kaivannut mitään korjauksia. Keskuskomitea vahvisti nuo Leninin teesit ja sittemmin ne hyväksyttiin XI puoluekokouksessa päätöslauselman muodossa; ammattiliitot pitivät niitä sen jälkeen työnsä perustana.

Miksi Lenin ryhtyi itse kirjoittamaan teesejä ammattiliitoista eikä antanut sitä kenenkään muun tehtäväksi? Tuohon kysymykseen voidaan vastata vain seuraavasti: hän antoi aina suuren merkityksen ammattiliitoille joukkojärjestönä, todellisena kommunismin kouluna. Lenin esiintyi kaikissa ammattiliittojen yhteisissä edustajakokouksissa ja monissa eri ammattiliittojen edustajakokouksissa ja konferensseissa. Lukemalla yhä uudelleen hänen kirjoittamansa teesit voi tulla vakuuttuneeksi, että monet perusasettamukset ovat elintärkeitä ammattiliittojen työssä nykyisissäkin olosuhteissa.

Nuorisoon Lenin suhtautui suurella huomiolla ja sanoisin eräänlaisella erikoisella rakkaudella. Ennen kaikkea se ilmeni hänen alituisessa huolenpidossaan opettajista ja kouluista. Nuo kysymykset olivat useita kertoja erikoisen käsittelyn kohteena Keskuskomitean istunnoissa. Muistan Keskuskomitean erään täysistunnon vuoden 1921 alussa, jolloin Lenin todistellen, että oli välttämättä ryhdyttävä vakaviin toimenpiteisiin lasten elämän parantamiseksi, ehdotti perustettavaksi Yleisvenäläisen Neuvostojen Toimeenpanevan Keskuskomitean yhteyteen valiokunnan, joka ryhtyisi hoitamaan noita kysymyksiä. Valiokunnan johtoon Lenin ehdotti F. E. Dzieržynskin tarkoituksella saada Erikoiskomitean työntekijöitä mukaan taisteluun lasten huollottomuutta vastaan. Sitten hän aika usein tavatessaan istuntojen alussa F. E. Dzieržynskin tiedusteli, miten valiokunnan työ sujui ja mitä oli tehty lasten elämän parantamiseksi.

Leninin suuri mielenkiinto nuorisoliiton työtä kohtaan, huolenpito nuorisoon kommunistisesta kasvatuksesta kuvastuivat kirkkaasti hänen mainiossa puheessaan, jonka hän piti nuorisoliiton III edustajakokouksessa lokakuussa 1920. Puheessaan Lenin vastasi sangen yksinkertaisessa muodossa kysymykseen,

mitä ymmärretään kommunistisella kasvatuksella ja miten sitä on toteutettava, mikä on kommunisti ja minkälaisen hänen tulee olla. Siinä puheessa Lenin hahmotteli yksinkertaisin esimerkein nuorisoliittotyön konkreettisen ohjelman ja kehitteli myös kysymyksiä, jotka koskevat opetustyön järjestämistä neuvostokoulussa.

On sanottava vielä eräästä Leninin piirteestä — hänen avuliaisuudestaan, mahdollisuudesta neuvotella aina henkilökohtaisesti hänen kanssaan ja pyytää häntä esiintymään kokouksessa, neuvottelussa tai edustajakokouksessa. Hän ei juuri milloinkaan kieltäytynyt, vaikka Kansankomissaarien Neuvoston ja Keskuskomitean asiat sekä teoreettisten kysymysten käsittely vaativat häneltä paljon aikaa. Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston edustajana jouduin osallistumaan Yleisvenäläiseen vuoriteollisuustyöläisten ammattiliiton perustavaan edustajakokoukseen vuonna 1920. Edustajakokouksen työn aikana syntyi erimielisyyttä uuden ammattiliiton Keskuskomitean persoonallista kokoonpanoa koskevassa kysymyksessä. Päätettiin kääntyä Leninin puoleen, neuvotella hänen kanssaan. Soitin puhelimella ja pyysin Vladimir Iljitšiä ottamaan vastaan meidät — edustajakokouksen valtuuskunnan, mihin hän vastasi heti myöntävästi.

Ottaessaan vastaan valtuusmiehiä Lenin tervehti jokaista lujalla kädenpuristuksella. Kun kaikki olivat istuutuneet pöydän ääreen Lenin kääntyi puoleemme sanoen: „No niin, kertokaapa, toverit, mitä teillä edustajakokouksessa tapahtuu ja miten voin olla teille avuksi”. Kerroimme hänelle lyhyesti kokouksen työn kulusta ja syntyneistä erimielisyyksistä. Olimme hänen luonaan luullakseni noin kolmisen tuntia. Kuunneltuaan erilaisia mielipiteitä johdon kokoonpanosta hän sanoi oman mielipiteensä, johon sitten koko edustajakokous yksimielisesti yhti.

Suurin osa keskustelusta Leninillä kului siihen, että hän kyseli asioita kivihiilialueilta saapuneilta tovereilta. Kurottautuen pöytänsä yli hän kuunteli tarkkaavaisesti kertomuksia paikkakunnilla vallitsevasta asiaintilasta ja häntä kiinnostivat hyvin monet kysymykset: hiilen louhinta, väestön toimeentulo, ihmisten ajatukset; hän kyseli talous- ja muiden järjestöjen työstä. Aluksi vastaukset olivat hieman yleisiä ja vähäsanaisia, mutta havaittuaan Leninin suuren kiinnostumisen tavallisiinkin kysymyksiin valtuusmiehet pääsivät vauhtiin ja alkoivat itse kertoa yksityiskohtaisesti kaikesta. Keskustelun lopussa valtuusmiehet pyysivät Leniniä puhumaan kokouksessa. Hän antoi heti suostumuksensa ja todellakin esiintyi siellä (en muista tarkoin samana tai seuraavana päivänä).

Yleensä Lenin esiintyi usein joukkokokouksissa, kokouksissa, tuotantolaitoksissa, erilaisissa konferensseissa ja edustajakokouksissa: se oli hänelle elämän välttämättömyys. Tavatessaan

ihmisiä kokouksissa ja keskustellessaan heidän kanssaan hän ammensi aineistoa yleistämistä varten.

Herää kysymys: miten Lenin ehti hoitaa johtavaa työtään Keskuskomiteassa, Kansankomissaarien Neuvostossa, Työ- ja Puolustusneuvostossa, harrastaa teoreettisia kysymyksiä, seurata kansainvälisiä asioita, ottaa huomioon sen, mitä tapahtuu taloudessa, tieteessä ja tekniikassa, ja samanaikaisesti esiintyä melko usein kokouksissa? Tuohon kysymykseen voidaan vastata vain näin: paitsi sitä, että Lenin oli alituisen innoituksen vallassa eikä säästännyt voimiaan eikä terveyttään, Lenin oli tarkan järjestyksen ihminen.

Ajatuksen selvyys, nopea kannanotto kaikissa kysymyksissä, periaatteellisuus, toverien keskeisen ja kollektiivisen työn normien tiukka noudattaminen, harvinainen herkkyyys, kyky huomata nopeasti mikä on oikein, mikä väärin, rohkeus ja tarmokkuus kaikkien kysymysten ratkaisemisessa, harvinainen kyky harkita kaikki nopeasti, huomioida kaikki seikat, taito kiinnittää huomio kaikkein tärkeimpään — sellainen yleispiirtein oli Lenin kokouksissa ja työoloissa.

Vladimir Iljitšissä yhdistyi nerokkaasti suuri teoreettinen äly, joka kykeni käsittämään menneisyyden ja nykyisyyden pitkän historiallisen kauden tapahtumat, näkemään ennakolta pääpiirteissään oikein historiallisten tapahtumien tulevan kehityksen, sekä harvinainen käytännöllisyys mitä erilaisimpien kysymysten ratkaisemisessa. Hänessä yhdistyi konkreettisen tilanteen aina oikein arvioivan marxilaisen poliitikon teräväjärkisyys ja harkitsemiskyky sekä vallankumousmiehen mitä suurin rohkeus ja päättäväisyys. Siitä kertovat vaikkapa esimerkiksi mainiosta leniniläisestä taktiikasta, jota noudatettiin Helmi-kuusta Lokakuuhun vuonna 1917, rohkea maan sähköistämisuunnitelma, joka esitettiin sodanjälkeisen hävityksen ja nälänhädän oloissa, tai sitten hänen suunnittelemansa jyrkkä käänne sotakommunismista uuteen talouspolitiikkaan vuonna 1921.

Lenin oli tulisieluinen agitaattori ja propagandisti, joka osasi valloittaa täydellisesti puolelleen kuulijakunnan, ja samalla organisaattori, joka huomioi ennakolta kaikki pikkuseikatkin, jotta asetetut tehtävät olisivat tulleet täytetyiksi.

Leninissä yhdistyi vertaansa vailla oleva johtajan miehuullisuus, rohkeus, raudanluja tahto, joka pohjautui lujaan uskoon työväenluokan voimaan, sosialistisen vallankumouksen kiertämättömään voittoon, kommunismin riemuvoittoon. Ei voida kuvitella Leniniä levollisena. Hän taisteli aina ja kaikella tarmolla työtätekevien luokkavihollisia vastaan, taisteli ennakkoluuloja ja puutteellisuuksia vastaan. Leppymättömyys opportunistin kaikkia ilmenemisiä kohtaan, viha proletariaatin vihollisia ja kaikkia orjuuttamismuotoja kohtaan yhdistyivät hänessä

samanaikaisesti mitä suurimpaan herkkyyteen ihmisiä kohtaan ja harvinaiseen inhimillisyyteen.

Sellainen oli Lenin.

* * *

Tein kaikkeni palauttaakseni mieleen Leninin henkilökuvan ja ne tapahtumat ja olosuhteet, joiden aikana jouduin häntä näkemään ja kuulemaan. Muistin mukaan on enää vaikea palauttaa tarkalleen mieleen hänen esiintymistensä sisältöä, ja sen yritin tehdä lyhyessä muodossa käyttäen apunani hänen teostensa tekstiä.

On tehty monia yrityksiä luoda Leninin henkilökuva kirjallisuudessa ja taiteessa; niiden joukossa on enemmän onnistuneita, on vähemmän onnistuneita ja aivan epäonnistuneita. Voidaan sanoa vain seuraavaa: tietääkseen, millainen Lenin oli, kuvittelakseen hänet toiminnoissa, suurissa teoissa, on luettava Leniniä, hänen artikkeleitaan, kirjojaan ja puheitaan: niissä hän kuvastuu täydellisesti; lukiessa on seurattava hänen ajatustensa pääsisältöä ja liikuntaa, hänen esittämistapaansa, raudanlujaa logiikkaa ja ihmeteltävää ajattelun dialektiikkaa. Hänen henkilökuvansa elää hänen luomuksissaan. Koko kiihkeän luonteensa, kaikki pyrkimyksensä vallankumousmiehenä, koko harvinaisen sisäisen voimansa — kaiken tuon hän on sisällyttänyt teoksiinsa.

Minulla on ollut suuri onni nähdä ja kuulla monta kertaa nerokasta Leniniä. Olen lukenut moneen kertaan hänen teoksiaan ja löytänyt aina vastaukset moniin nykyajan kysymyksiin. Leninin teokset ovat ikuisesti elinvoimaisia, ehtymättömiä ajattelun ja elämän lähteitä.

Mikä merkitys Leninillä oli työväenluokalle ja sen etujoukolle, koko meidän liikkeellemme, sen tietää jokainen työläinen ja talonpoika muuallakin eikä yksinomaan meidän maassamme.

K. Marxin kuoleman jälkeen hänen ystävänsä F. Engels kirjoitti: „Mitä merkitsikään meille tuo mies teorian alalla, ja kaikkina ratkaisevina ajankohtina myös käytännön alalla...”. „Hänelle me olemme kiitollisuudenvelassa kaikesta siitä, mitä meistä on tullut; ja kaikesta, mitä nykyinen liike on tähän mennessä saavuttanut, se on kiitollisuudenvelassa hänen teoreettiselle ja käytännölliselle toiminnalleen...”

Samaa voidaan sanoa Leninistä. Tietenkin historian välttämättömyys raivaa ehdottomasti itselleen tien, kun kerran ovat muodostuneet vissit syyt. Historiaa luovat joukot eivätkä yksityiset henkilöt. Lokakuun Suuren sosialistisen vallankumouksen suoritti työväenluokka puolueen johdolla. Mutta kun liikkeen

johdossa oli Lenin, niin kansamme, työväenluokka ja sen etujoukko — puolue — kulkivat koko tien Lokakuun valmisteleiseksi, suorittivat sosialistisen vallankumouksen, saavuttivat voittoja kansalaissodassa ja sitten sosialistisessa rakennustyössä suuremmalla menestyksellä, tehden vähemmän virheitä ja menettäen vähemmän uhreja kuin olisi tapahtunut ilman Leniniä. Tämä voidaan sanoa varmuudella.

Kas sitä merkitsi meille Lenin, se merkitys hänellä on koko ihmiskunnalle, historialliselle kehitykselle kapitalismista kommunismiin. Lenin ei ainoastaan osoittanut virheettömästi työväenluokan tehtäviä tietyissä historiallisissa oloissa, vaan hän myöskin määritteli tieteellisesti neron älykkyydellä nuo tehtävät pitkäksi historiankaudeksi, mukaanluettuna myös kommunismiin siirtyminen. Juuri siksi puolueemme, maamme kansojen, kansainvälisen proletariaatin on paljon helpompi saada lopullinen voitto kapitalismista ja kulkea kommunismiin, kun niiden käsissä on sellainen ase kuin leninismi.

Kapitalismin kaikenlaiset trubaduurit ovat useita kertoja koettaneet haudata leninismiin. Porvaristo ja sen lakeijat — opportunistit ovat soveltaneet kaikkia mahdollisia toimenpiteitä estääkseen leninismiin aatteiden leviämisen. Mutta mikään ei ole voinut eikä voi estää Leninin suurten aatteiden voitokasta riemu-marssia kautta maailman.

Leninismi elää ja saavuttaa voittoja Kommunistisen puolueemme toiminnassa, puolueemme, josta on tullut mahtava voima ja jonka vaikutus tuntuu kaikissa historiallisissa tapahtumissa ei vain meidän maassamme, vaan myös koko maailmassa. Puolueemme, joka on kiinteässä yhteydessä joukkoihin, on kommunismin asian puolesta käymällä uhrautuvalla taistelulla hankkinut niin suurta luottamusta, arvovaltaa ja vaikutusta kansan keskuudessa, että se pystyy, järjestäen joukot ja saaden ne mukaansa, ratkaisemaan lyhyessä ajassa mitä vaikeimpia sosialistisen rakennustyön tehtäviä.

Leninismi elää puolueemme rivien horjumattomassa ykseydessä ja yhteenliittymisessä, Keskuskomitean leniniläisessä politiikassa.

Leninismi on saanut kirkkaan ilmaisunsa suuren teoreettisen ja kansainvälisen merkityksen omaavissa puolueemme XX edustajakokouksen historiallisissa päätöksissä kysymyksistä, jotka koskevat kahden järjestelmän rauhallista rinnakkaiseloä, mahdollisuutta ehkäistä sodat nykykaudella, sosialismiin siirtymisen muotoja eri maissa. Valtavan suuri merkitys on XX edustajakokouksen niillä päätöksillä, joissa tuomitaan marxismille-leninismille vieras yksilöpalvonta ja hyväksytään leniniläisten periaatteiden palauttaminen kollektiivisesta johdosta puolueen koko toiminnassa.

Leninismi elää ja voittaa viisivuotissuunnitelmienne täyttämässä ja ylittämässä, XX edustajakokouksen hyväksymissä direktiiveissä kuudennesta viisivuotissuunnitelmasta. Puolueelamme on riittävästi toimintavalmeutta, tarmokkuutta ja uskoa tuon suuren suunnitelman täyttämiseen.

Leninismi elää ja voittaa puolueemme ja Neuvostohallituksen aktiivisessa politiikassa, joka on suunnattu rauhan turvaamiseen kansojen välillä, sosialistisen leirin ja kapitalistisen leirin välisen rauhallisen rinnakkaiselon ja taloudellisen kilpailun turvaamiseen. Ilmaisten ihmiskunnan valtavan enemmistön toivomuksia leniniläinen politiikka liittää yhä tiiviimmin yhteen rauhanrintamaa monopolistisen pääoman aggressiivisia suunnitelmia vastaan.

Leninismi elää ja voittaa siinä, miten naapurimaat ja veljekansat — Lännen ja Idän kansandemokratian maat — kasvavat ja lujittuvat sosialistisessa rakennustyössä. Se voittaa suuren Kiinan kansan saavuttamissa menestyksissä, Kiinan kommunistisen puolueen viisaassa, todella leniniläisessä johdossa.

Leninismi on saanut vahvistuksensa siirto- ja riippuvaisten maiden kansojen mahtavassa vapautusliikkeessä, kansojen, jotka heittävät ainiaaksi harteiltaan imperialismin ikeen.

Leninismi elää ja voittaa Ranskan, Italian ja muiden porvarillisten maiden kommunististen puolueiden mainioissa menestyksissä ja niiden puolueiden vaikutuksen kasvamisessa.

Kaikkein edistyksekkäimpänä oppina leninismi saa täydellisen vahvistuksensa niin historiallisessa kehityksessä kuin tieteen ja tekniikan mainioissa saavutuksissakin.

Leninismi — oppi, joka on vihamielinen kaikenlaiselle paikalleen pysähtymiselle — tulee päivä päivältä yhä mahtavamaksi voimaksi, sitä rikastuttaa jatkuvasti joukkojen vallankumouksellinen kokemus sekä meidän puolueemme ja kaikkien maiden kommunistisen liikkeen teoreettinen ja käytännöllinen toiminta.

V. I. Leninin kirkas persoona, hänen elämänsä, joka oli alinomaista taistelua ihmiskunnan vapauttamiseksi kaikesta orjuudesta, hänen kuolemattomat aatteensa elävät ja tulevat aina elämään ihmisten sydämessä, innoittavat kansaamme ja koko edistyksekkästä ihmiskuntaa taisteluun kansojen välisen rauhan puolesta, kommunismin lopullisen voiton puolesta.

